

Møte onsdag den 20. mai 2009 kl. 10

President: Lodve Solholm

Dagsorden (nr. 87):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Den tidlegare fritekne vararepresentanten for Sør-Trøndelag fylke, Linda C. Hofstad *Helleland*, har igjen teke sete.

Sak nr. 1 [10:01:26]

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok måndag melding frå Statsministerens kontor om at følgjande statsrådar vil møte til munnleg spørjetime:

- statsråd Erik Solheim
- statsråd Heidi Grande Røys
- statsråd Helga Pedersen

Dei annonserte regjeringsmedlemene er til stades, og vi er klare til å starte den munnlege spørjetimen.

Dei representantane som i tillegg til dei førehandspåmeldte ønskjer å stille hovudspørsmål, blir bedne om å reise seg. –

Vi startar då med det første hovudspørsmålet, frå representanten Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:02:10]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

I flere regioner i landet er kraftsituasjonen vanskelig. Situasjonen i Midt-Norge er velkjent, men også i Finnmark er den tidvis veldig krevende. Samtidig jobber flere partier, inkludert i Regjeringen, for at nye petroleumsinstallasjoner skal elektrifiseres fra land, både utenfor Midt-Norge og utenfor Finnmark. Men det er vanskelig å se hvor denne kraften skal komme fra. Etter tre og et halvt år med rød-grønn regjering har småkraftsatsingen gått fra at det ble bygd 27 småkraftverk i 2005 til at det i fjor ble ferdigstilt ett småkraftverk. Vindkraftsatsingen de siste fire årene har ikke gitt noen nye konsesjoner som har blitt realisert.

Når det gjelder gasskraftpolitikken, er paradoksene enda større. Regjeringen tillater altså å bygge gasskraftverk på oljeplattformer, men ikke på land, til tross for at det som regel ville vært langt mer miljøvennlig om en bygde gasskraftverkene på land og ikke på plattformen. For eksempel legger Regjeringen opp til å tildele konsesjon til fem gassturbiner på flyteproduksjonsplattformen som skal drifte Goliat-feltet, mens en på land ikke har gitt

konsesjon til at Hammerfest Energi og Sargas får bygge et gasskraftverk med CO₂-rensing.

Paradokset blir enda større når en ser at i Midt-Norge ønsker en på Fræna – et område med kraftkrise – å bygge et gasskraftverk, men Regjeringen forutsetter at det skal være CO₂-rensing ved oppstart, til tross for at den samme regjeringen sier at CO₂-rensing er en teknologi som ikke er kommersielt tilgjengelig; den må først utvikles på Mongstad, og det ligger i hvert fall fem år fram i tid. Så en stiller altså krav til en teknologi som ikke er realistisk, i Midt-Norge. En sier nei til utbygging av gasskraftverk med rensing basert på en annen teknologi i Hammerfest, men en sier ja til gasskraftverk på sjøen så lenge det er i forbindelse med oljevirksomhet.

Vil statsråden sørge for at en får en helhetlig CO₂-politikk på dette området, og at en gjør det mulig å bygge gasskraftverk på land med forutsetning ... (presidenten klubber).

Statsråd Erik Solheim [10:04:25]: Jeg tar det for gitt at representanten Solvik-Olsen vet at han stiller spørsmål nå som i all hovedsak ligger under olje- og energiministeren. Jeg skal likevel forsøke å gi et svar på spørsmålet, men jeg vil bare understreke det.

La oss ta det planlagte gasskraftverket på Fræna, som det henvises til her. Dette illustrerer jo til fulle den nye grønne giv som er kommet i norsk miljøpolitikk med den rød-grønne regjeringen. Mens vi tidligere – under Bondevik-regjeringen, med Fremskrittspartiets støtte – hadde en fullstendig la det skure-holdning til å sette i gang gasskraftverk uten CO₂-rensing, har denne regjeringen sagt at dersom det lages nye gasskraftverk i Norge, skal dette være gasskraftverk med CO₂-rensing. Det er et meget betydelig gjennombrudd at vi nå har sagt klart fra til Industrikraft Møre at ja, de har anledning til å lage gasskraftverk på Fræna, men det må være et gasskraftverk som er rensert fra første dag. Så vil jo det kunne stimulere teknologiutvikling der. Framfor alt vil den teknologiutviklingen som skjer på Mongstad, kunne ha overføringsverdi til andre steder i landet. Men det er klart at staten ikke kan gå inn og drive parallelle teknologiutviklingsprosjekter samtlige steder. Så den statlige satsingen på teknologiutvikling skjer på Mongstad, men den vil kunne ha virkning andre steder.

Det henvises til en kraftkrise i Midt-Norge. Nå har Regjeringen tatt flere skritt for å dempe en slik kraftkrise: bedre samkjøring i nettet, utbygging av transformatorer og andre tiltak. Men det vil overhodet ikke hjelpe den akutte situasjonen som man i hvert fall teoretisk kan forestille seg kan komme med kraftmangel i Midt-Norge, å bygge et gasskraftverk som vil komme flere år fram i tid.

Så Regjeringens linje – en langsiktig linje for å få utviklet fangst og lagring av karbon, og ikke nye gasskraftverk uten denne teknologien, men samtidig de kortsiktige avbøtende tiltakene for kraftkrise – er en framtidsrettet og grønn linje.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:06:24]: Jeg skal unnlate å gå inn i en kraftdebat, for statsråden er åpenbart ikke kjent med at Regjeringen ikke har fremmet noen til-

tak i Midt-Norge, unntatt to mobile gasskraftverk som løsning, og det er to mobile gasskraftverk uten rensing. Så hele statsrådets svar faller på steingrunn, fordi essensen i mitt spørsmål handler nettopp om det som Miljøverndepartementet har ansvaret for. Konesjon til gasskraftverk er det Olje- og energidepartementet som har ansvaret for, utslippstillatelse er det Miljøverndepartementet som har ansvaret for.

Paradoksene oppstår når en sier at nye gasskraftverk på land ikke får starte opp før de har rensing fra dag én, til tross for at Regjeringen også sier at den teknologien ikke vil være klar på minst fem år – en stiller altså krav om teknologi som ikke eksisterer – samtidig som en bygger ut nye oljeinstallasjoner og gir mulighet til å bygge gasskraftverk uten rensing der det ville vært mer fornuftig å flytte gasskraftverket på land og brukt den samme teknologien, men fått bedre utnyttelsesgrad. Man kunne rense den også, slik at en kunne fått et bedre miljøprosjekt med den samme gassen. Men det gjør altså Regjeringens politikk ikke mulig. Vil statsråden revurdere denne tilnærmingen, slik at man får best mulig utnyttelse av gassen?

Statsråd Erik Solheim [10:07:31]: I og med – igjen – dette ikke i hovedsak er mitt ansvar, føler jeg at jeg allerede har svart ganske grundig på spørsmålet. Vi legger all kraft i å få til teknologiutvikling. Som jeg sa i redegjørelsen i forrige uke, som Solvik-Olsen forhåpentlig lyttet til, er teknologiutviklingen selve svaret på klimakrisen. Det vil også være interessant å se om Fremskrittspartiets landsmøte, som åpner nå om et par dager, kan komme ut med en klargjøring av Fremskrittspartiets politikk på dette avgjørende punktet for norske velgere, eller om Fremskrittspartiet har tenkt å holde norske velgere for narr og ikke fortelle i forkant av valget hva partiet står for.

Vi legger all vekt på utvikling av teknologien. Derfor stiller vi denne typen strenge vilkår, slik at industrien vet hva den har å forholde seg til. Det er det som driver teknologien framover – akkurat på samme måte som de klimakravene Obama nettopp har stilt til amerikansk bilindustri, vil drive klimautviklingen i amerikansk bilindustri.

Presidenten: Då vil presidenten tillate tre oppfølgings-spørsmål – først frå Elisabeth Røbekk Nørve.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [10:08:48]: Kraftbalansen i Midt-Norge har vært uforsvarlig dårlig i mange år. Dagens regjering har ikke tatt utfordringen, bortsett fra at Regjeringen nå har sagt ja til å bygge gasskraftverk i Elnesvågen. Det er på tide, det er positivt, og det får Høyres støtte.

SVs Bjørn Jacobsen hevder i Sunnmørsposten 19. mai at vi nå med konesjonen kan avlyse kraftkrisen, og at vi kan slippe å bygge monsterlinjen fra Ørskog til Fardal. Jacobsen slår fast at planene til Industrikraft Møre har fått anerkjennelse i Miljøverndepartementet, og at det som nå trengs, er penger og planer, samt at staten går inn med betydelige beløp, slik at vi får et spleiselag.

Regjeringen har brukt 3–4 milliarder kr på svært forurensende mobile gasskraftverk. Et gasskraftverk i Elnes-

vågen med langt mindre utslipp og med store fordeler bør vel kunne prioriteres med tanke på miljøet. Kan statsråden bekrefte Jacobsens uttalelser til Sunnmørsposten, og når forventer statsråden at gasskraftverket i Elnesvågen vil stå ferdig?

Statsråd Erik Solheim [10:09:54]: Den kloke miljøpolitikken består i å klarlegge for de industrielle aktørene hva som er rammebetingelsene de skal forholde seg til i årene framover, slik at de kan planlegge nøyaktig – igjen: hva Obama nå har gjort for amerikansk bilindustri. Vi gjør det samme for norsk kraftindustri og for gasskraftverk. Alle nye gasskraftverk skal være på basis av fangst og lagring av karbon. Det driver teknologiutviklingen, og det vil gjøre det mulig å få dette til.

Så går vi inn med store statlige subsidier på Mongstad for å gjøre det til et spissprosjekt. Det er det internasjonale spissprosjektet for å få dette til. Det er den fruktbare blandingen av regulering av industrien med subsidiering av teknologiutvikling som vil løse dette problemet.

La meg også minne om at da Bondevik-regjeringen satt, ble det ikke tatt noen initiativ på dette området. Høyre gikk inn i valgkampen i 2005 og fortalte at karbonfangst og -lagring var altfor dyrt, og ikke noen grunn til å satse penger på. Revolusjonen her har skjedd med den rød-grønne regjeringen.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug – til oppfølgings-spørsmål.

Leif Helge Kongshaug (V) [10:11:00]: Som spørsmålsstilleren var inne på, har det vært underskudd av kraft i Midt-Norge. Det skyldes for lav produksjon, men ikke minst for dårlig overføringskapasitet. Det har også medført et eget prisområde, som har skapt stor irritasjon for næringsliv og innbyggere ved at de har betalt flere hundre millioner kroner mer for kraften enn de ville gjort om det hadde vært nok kraft.

Nå har vi en unik situasjon i Midt-Norge ved at det kan bygges et kraftverk som produserer elektrisitet. Det er muligheter for å kjøre CO₂ tilbake til oljefeltene for å få ut mer olje og gass. Det er muligheter for å elektrifisere sokkelen og dermed spare CO₂-utslipp. Her er det muligheter til å få en tilstrekkelig kraftforsyning i Midt-Norge.

Vil miljøvernministeren sette seg i førersetet og ta et initiativ i Regjeringen for å koordinere alle de gode kreftene her, som kan føre fram til at vi får den store gevinsten på flere områder hvis dette blir tatt tak i?

Statsråd Erik Solheim [10:12:02]: Ja, vi er selvfølgelig beredt til å diskutere med de industrielle aktørene hvordan man lettest kan få dette til – om det er statlig innslag i det som i utgangspunktet er en privat og kommersiell prosess. Hvis vi kan bidra inn i det, er det selvfølgelig aktuelt. Men dette er ikke noe som kan basere seg på store statlige subsidier. Det kan vi bare ha på Mongstad. Det er på Mongstad selve teknologiutviklingen vil foregå. Vi driver også på Kårstø, vi har Elnesvågen, og vi har flere parallelle problemstillinger, men selve spissingen av

teknologien vil måtte foregå på Mongstad, fordi man trenger et høykompetent internasjonalt miljø. Mongstad er nå det internasjonale spissmiljøet på dette området, som forhåpentlig kan «befrukte» det som også skjer på Fræna. Men selvsagt er vi beredt til å snakke med de industrielle aktørene i Møre, som foreslått.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgings spørsmål.

Tord Lien (FrP) [10:13:04]: Jeg oppfatter at statsråden fraskriver seg ansvaret han faktisk har for den manglende utslippstillatelsen, som skulle ha kommet fra SFT, en av statsrådets underliggende etater.

Regjeringen har altså helt nylig selv skrinlagt CO₂-håndtering på Kårstø. Argumentasjonen var at det var både økonomisk og teknologisk svært krevende.

Når man da mente at et forholdsvis lite og nyetablert selskap på Elnesvågen i Møre og Romsdal nok ikke har riktig de samme ressursene som Regjeringen har i utgangspunktet, lurer jeg på om statsråden mener at det er sannsynlig at Industrikraft Møre kan benytte seg av den konsesjonen de har fått, om det er sannsynlig at de har i størrelsesorden 5 milliarder kr til teknologiutvikling og for så vidt til utbygging av renseanlegg for CO₂-håndtering på Elnesvågen. Eller er denne konsesjonen rett og slett bare gitt som en skinmanøver for å vise en viss handlekraft i forhold til kraftkrisen i Midt-Norge?

Statsråd Erik Solheim [10:14:06]: Jeg merker meg at Fremskrittspartiet ikke på ett tidspunkt, i ett spørsmål, i en måte å formulere spørsmålene på, synes å være opp-tatt av det som er det aller viktigste, sakens kjerne: Vi har en gigantisk klimakrise. Menneskene på denne jorden er truet av klimaendring. Den eneste løsningen på det er å stille strenge krav til industri i Norge, som i USA og Kina, for å få utviklet teknologien som kan løse dette.

Det skulle vært gitt utslippstillatelse. Jeg vet ikke hvor Fremskrittspartiet mener det ikke skulle vært gitt utslippstillatelse. Vi mener at man må stille strenge krav, i dette tilfellet til CO₂-håndtering, hvis man skal drive teknologien videre. Det er selvsagt ikke riktig, som det sies her, at vi har gitt opp tanken om karbonfangst og -lagring på Kårstø. Tvert imot ser vi på mulighetene av noe som er større og dermed gildere, vakrere og finere, nemlig hvordan vi kan få rensset all CO₂ på Kårstø – ikke bare fra gasskraftverket, men også fra integrasjon med terminalen.

Presidenten: Då går vi til neste hovedspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:15:15]: Statsråden kan bli stående, men denne gangen ta på seg en annen hatt, nemlig hatten som utviklingsminister.

Krigen på Sri Lanka har nådd sin foreløpige konklusjon ved at regjeringsstyrkene har nedkjempet LTTEs militære ving. Seieren har kostet menneskene på Sri Lanka dyrt, og mange snakker om at resultatet er en grotesk slagmark. Dette er en krig som har engasjert og berørt mange i Norge. Vi har 12 000 tamiler som er bekymret og redde for sine familier og sine nære. Det er også en kon-

flikt som har engasjert norske politikere sterkt, ikke minst statsråden selv, som har hatt et stort engasjement på Sri Lanka.

Historien har lært oss at skal freden vinnes, er det helt avgjørende hva som skjer i den første fasen. Man skal nå ta tak i en situasjon som kan beskrives som en humanitær katastrofe av et ganske enormt omfang, hvor tusenvis av sivile er drept og skadet, 250 000 er på flukt og helt avhengige av nødhjelp og medisinsk hjelp, og titusener er satt i leirer som beskrives av enkelte som konsentrasjonsleirer. På kort sikt er det helt avgjørende at det internasjonale samfunn får informasjon, at man får observatører som kan være til stede, og at man får brakt inn humanitær hjelp og bistand. Det er noe av problemets kjerne nå, at regjeringen holder informasjonen tett og ikke gir denne tilgangen til informasjon for det internasjonale samfunn.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvordan jobber Norge for å bidra til at FN, pressen og andre får være til stede, får informasjon og også kan bidra med humanitær hjelp og bistand?

Statsråd Erik Solheim [10:17:25]: Hvert ord Sanner sier, kunne jeg gjort til mine egne – de er riktige alle sammen.

Bare for å illustrere dette: Kl. 10 den 17. mai om kvelden, ringte Puleedevan, leder for De Tamilske Tigres fredssekretariat til oss. Vi kunne høre skyting i bakgrunnen. Han fortalte at han og lederen for LTTEs politiske avdeling, Nadesan, ville overgi seg til Det internasjonale Røde Kors, og spurte om vi kunne bidra til dette. Vi gav ham det rådet at han måtte heise det hvite flagget, skaffe en høyttaler så de kunne rope dette ut – for det var jo ingen andre i krigssonen – slik at dette kunne skje umiddelbart, og formidlet selvsagt ønsket både til Røde Kors, til amerikanerne og til Sri Lankas regjering. Fem timer etter var de begge døde.

Norge har hatt en tett kontakt med dette hele tiden. Det viktigste vi kan gjøre, er å arbeide sammen med land som er sterkere og har mer muskler enn oss, som USA, EU og Japan. Og de kravene Sanner stiller, er helt riktige: umiddelbar adgang for det internasjonale samfunn, FN og Røde Kors til selve krigssonen for å kunne observere hva som sannsynligvis har foregått der. Men enda mye viktigere nå er umiddelbar adgang til alle de leirene hvor nesten 300 000 tamiler er. Husk, regjeringen sa det var 70 000 tamiler i det området – det viste seg å være nesten 300 000. Tallet var til og med høyere enn de anslagene som Tigrene og FN gav. Så regjeringen har altså bevisst og systematisk løyet på dette området. Nå må det gis adgang. Det er så langt nektet, men FN krever det, USA krever det, EU krever det, og vi krever det, og det må skje raskt, for det er i denne fasen folk kan bli likvidert uten lov og dom. Overgrep kan skje. Vi må ha en full registrering av alle menneskene som er der, og vi må ha fullt innsyn i hva som skjer i leirene. Det må være helt klart at hvis det internasjonale samfunn skal betale for leirer og for gjenoppbygging av alle de sosiale og humanitære behovene som kommer, må vi også ha innsyn.

Jan Tore Sanner (H) [10:19:17]: La meg understreke at jeg er glad for statsrådets veldig klare språkbruk, hvor han sier at det må være umiddelbar tilgang til leirer, informasjon, observatører til stede og humanitær hjelp. Jeg er glad for at Regjeringen er såpass klar i sin språkbruk, og at man nå vil jobbe internasjonalt. Jeg er enig i at her hjelper det ikke at noen land driver en form for solospill, men her er det det internasjonale samfunn som må opptre sterkt og koordinert. Så jeg er glad for at Norge vil bidra i en slik rolle.

Mitt oppfølgingsspørsmål blir om statsråden kan si noe om hvordan han vurderer viljen og evnen til regjeringen i Colombo til å ta imot denne hjelpen. Jeg mener det er helt avgjørende at man nå ikke gir den tilgang til å skjule spor og til å begå nye overgrep. Kan statsråden si noe om hvordan han nå vurderer viljen til regjeringen i Colombo til å etterkomme det internasjonale presset som kommer?

Statsråd Erik Solheim [10:20:22]: Så langt har det vært liten vilje til det. Selve krigssonen har vært totalt, hermetisk lukket, det har ikke vært noen observatører som har kunnet fortelle sant hva som har skjedd der, og alle krav om adgang har vært avvist. Det har vært noe adgang til leirene, men ikke den fullstendige adgangen, og framfor alt ikke adgang fra folk blir tatt til fange, til de kommer til leirene, som kan gi en garanti for at ingen forsvinner på veien. Alt dette har blitt nektet, trass i betydelig internasjonalt press.

Dessuten vil jeg legge til at det er helt avgjørende nå at Sri Lankas regjering – etter at de har vunnet en militær seier over Tigrene – også vinner freden. Det kan bare skje hvis de skaper en inkluderende stat hvor alle tre folkegrupper – singalesere, tamiler og muslimer – føler seg som likeberettigede borgere i staten, og at det gis selvstyre til de tamildominerte, nordøstlige delene av landet.

Skulle regjeringen vise seg å være sjenerøs på basis av militær seier, kan Sri Lanka ta viktige skritt framover. Er man ikke det, sår man bare frø for nye konflikter i årene framover.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Hans Olav Syversen.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:21:42]: Når man har møtt tamiler både i huset her og utenfor når de har demonstrert, gjør det et sterkt inntrykk når man vet at mange av dem kanskje har mistet de fleste av sine slektninger i den tragedien som nå har utspilt seg.

Det internasjonale samfunnet oppmodet også om at de sivile tamilene forlot krigsområdene og gikk til flyktning-leirene. Det som det nå er rapporter om skjer, er at majoritetsbefolkningen rykker inn i disse landsbyene. Det er ingen hjem å komme tilbake til for tamilene.

Solheim sa nå at han håpet at regjeringen skulle vise seg å være sjenerøs. Jeg synes grunnleggende sivile rettigheter er en forpliktelse uansett regjering, og mitt spørsmål er: Hvordan ser statsråden muligheten for at internasjonale organisasjoner kan overta driften av flyktningleirene?

Statsråd Erik Solheim [10:22:52]: Rajapakse sa i sin tale til parlamentet i Colombo i går at det trengs en srilankisk løsning på et srilankisk problem, og at Sri Lanka ikke vil kopiere noen utenlandske modeller. Det er vel og bra. Men det finnes alminnelige internasjonale standarder for hva som er rett og galt, og dem kan det internasjonale samfunnet ikke kompromisere på. De gjelder også for Sri Lanka. Blant standardene er full adgang for det internasjonale samfunnet som driver humanitær hjelp i slike leirer, full adgang for media og for hjelpeorganisasjoner til en krigssone, og også det viktige langsiktige prinsippet at det trengs spesiell beskyttelse av mindretall i et land. Jeg vet ikke om et eneste europeisk land som ikke har regler for mindretallsbeskyttelse. USA har drevet det man kaller «affirmative action» siden tidenes morgen – i hvert fall siden 1950-tallet. Og India har mange mindretallsbeskyttelser. Så Sri Lanka kan ikke bare behandle hver borger individuelt – også Sri Lanka må forholde seg til internasjonale standarder for mindretallsbeskyttelse, også når man skal lage en srilankisk løsning.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:23:59]: Venstre deler det alvor som statsråden har lagt i sine svar. Jeg vil spørre på en litt annen måte, fordi jeg er opptatt av løsninger: Med det unike engasjement som Norge har hatt på Sri Lanka – som statsråden også selv har hatt en solid og omfattende del i – er det noe i forhistorien hvor man i etterpåklokskaps tanke kunne ha gjort noe annerledes? Og er det noe slikt som i dagens situasjon kan være til nytte? Jeg velger å spørre på denne måten, fordi situasjonen er så sammensatt, fordi vi står overfor det som er så godt beskrevet i det forutgående spørsmålet, og fordi det er grunn til å ha den uroen som alle representantene her har vist, og som også statsråden har gitt uttrykk for i sine svar til Stortinget så langt.

Statsråd Erik Solheim [10:24:49]: Dette er et veldig godt spørsmål, og jeg ser ikke bort fra at jeg på et tidspunkt skal gi et langt og omfattende svar i en bok eller på annen måte om hva som skjedde i denne fredsprosessen. Hvis jeg skulle si én ting, så er det at hvis man krever å oppnå 100 pst., hender det at man av og til oppnår null. Et av mine store historiske idoler er den irske lederen Michael Collins. Han drev militær kamp mot britene, men han skjønnte hvor langt han kunne komme med militær kamp før han gikk over i politisk kamp. Til slutt gjorde han en «deal» med Churchill, hvor han oppnådde 80 pst. av det som var hans program – ikke 100 pst., men 80 pst. – og historien har gitt ham helt rett. Partene på Sri Lanka insisterte i altfor stor grad på at de skulle ha 100 pst. eller ingenting, og endte da opp – i hvert fall for øyeblikket – på tigersiden med ingenting. Begge parter har ansvaret for en sånn maksimalistisk linje. Det lå på bordet i 2002–2003 – Jan Petersen var også involvert i dette – en føderal løsning. Den burde vært tatt, og den ville ha vært akseptert av nesten alle mennesker på Sri Lanka.

Presidenten: Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgingsspørsmål.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:26:01]: Flere hundretusen mennesker har mistet livet i krigshandlinger de siste 26 årene på Sri Lanka. Tallet blir enda høyere når man tar med alle dem som har dødd takket være underernæring og andre indirekte virkninger av krigen. Krigen er nå over – likevel fortsetter lidelsene. Nå må freden vinnes.

Statsråden var inne på å få en sjenerøs løsning fra regjeringens side. Det deler jeg helt og fullt. Samtidig er det svært viktig at man uansett etterlever internasjonale menneskerettigheter, og ikke minst de mindretallsrettigheter tamilene har krav på. Statsråden, og ikke minst spørteren, var inne på noen av de viktigste, nemlig adgang til leirene, innsyn generelt, det å få tilbake en fri – iallfall en friere – presse, men også at FNs generalsekretær involverer seg betydelig sterkere enn i dag. Mitt spørsmål til statsråden går på norsk bistand, norsk støtte: Ønsker statsråden å stille krav til dem, slik at vi kanskje får større gjennomslag for noen av disse kravene?

Statsråd Erik Solheim [10:27:08]: Det er helt klart at det kreves to for å danse tango. Hvis Sri Lankas regjering ønsker involvering av det internasjonale samfunnet i hjelpearbeidet i nordøst, må også det internasjonale samfunnet stille krav til adgang til disse leirene og til at man overholder alminnelige internasjonale standarder. Og, som f.eks. representanten Syversen var inne på, ville det selvsagt være fullstendig uakseptabelt hvis man skulle befolke deler av nordøst med srilankere. Jeg har så langt ikke sett tegn til det, men hvis det skulle skje, ville det være en veldig farlig utvikling å ta srilankere inn i områder som tradisjonelt har vært tamilske. Men det kort-siktige er en umiddelbar adgang for FN og internasjonale hjelpeorganisasjoner til å ha fullt innsyn i alt som foregår i leirene, og det langsiktige er å få en dialog mellom regjeringen og et tamilsk og muslimsk lederskap – og et lederskap må jo oppstå nå, for det er egentlig et vakuum på tamilsk side – om en inkluderende stat hvor alle folkegrupper på Sri Lanka kan føle seg som likeverdige borgere.

Presidenten: Vi går til neste hovudspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:28:18]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

Den 9. mars 2000 gikk Bondevik-regjeringen av fordi man ikke ville uthule forurensingsloven. Kabinetsspørsmål ble stilt fordi Arbeiderpartiet krevde at man skulle bygge gasskraftverk med dagens teknologi. Som en direkte følge av Bondevik-regjeringens avgang, ble gasskraftverket på Kårstø senere bygd. Statsråd Solheim har sagt tidligere i debatten at Bondevik II-regjeringen hadde en la skureholdning til gasskraftpolitikken. Avgangen fra regjeringkontorene forteller vel at Bondevik-regjeringen ikke hadde en la skureholdning til gasskraftpolitikk.

Den 17. oktober 2005 gikk SV inn i regjeringkonto-

rene. Det ble krav om rensing av Kårstø innen 2009, men vi ser altså av revidert nasjonalbudsjett at disse planene er lagt på is med SV i regjeringkontorene.

For litt over 14 dager siden fremmet Regjeringen en utbyggingssak angående Goliat. Goliat ligger i et sårbart og kystnært område, og vi vil få økte klimagassutslipp. Samme dag fremmet Regjeringen en sak om å åpne for oljeboring i arktiske strøk. I SVs program for 2009 står det at SV er imot petroleumsaktivitet både i Barentshavet og rundt Svalbard. På mandag var SVs representanter her på huset med på ikke engang å tørre å ta debatten om StatoilHydros oljesandaktivitet i Canada, til tross for at miljøvernministeren har sagt at selskapsengasjement i oljesand er uakseptabelt – 14 dagers historie.

Mitt spørsmål er om statsråden er komfortabel med å sitte i regjeringkontorene og bære ansvaret for en politikk som går så på tvers av SVs offisielle miljø- og klimapolitikk.

Statsråd Erik Solheim [10:30:23]: Det er litt vanskelig å komme direkte over i norsk innenrikspolitisk kranglemodus etter forrige sak.

Her blir det stilt en rekke spørsmål om enkeltsaker som jeg gjerne skal svare på, men siden det generelle spørsmålet er om jeg er fornøyd med Regjeringen, vil jeg si: Jeg er kjempestolt av å være med i en rød-grønn regjering som totalt har endret norsk miljøpolitikk. Bare i går kom det to veldig gode bevis på det. NO_x-tallene som ble lagt fram, viser en vesentlig nedgang i norske NO_x-utslipp. Etter at Bondevik-regjeringen ikke gjorde noe på dette området, kom vi inn og laget en avtale med industrien. Den avtalen virker, og tallene går ned.

Det andre som skjedde i går – det var for et par dager siden, men det kom i media i går – var at vi nå legger fram helt nye regler for norsk atomavfall, en helt ny og mye strengere kategorisering. Fra å ha hatt veldig slappe regler får vi nå de strengeste internasjonale reglene og tett inspeksjon. Det blir illustrert med saken i Gulen. Igjen: Etter at Bondevik-regjeringen ikke gjorde noen ting, bare satt og sov, tok den rød-grønne regjeringen tak i dette.

Ta markaloven. Kristelig Folkeparti har vært i regjering i ti år. Siden Gro la fram markaloven, og Willoch trakk den tilbake, har man ikke klart å få den fram. Vi bare gjorde det. Naturmangfoldsloven, som opposisjonen lenge har krevd: Vi bare gjorde det. Da vi la fram miljøbudsjettet i Stortinget for en tid tilbake, var til og med Lars Sponheim panegyrisk i sin hyllest, fordi miljøbudsjettet har stått stille hele tiden inntil vi fikk det kraftig opp. Karbonfangst og -lagring, som de viktigste partiene i Bondevik-regjeringen i valgkampen sa at man ikke skulle ha, har vi fått i gang. Vi har fått en så sterk internasjonal miljøstatus at vi har fått tittelen «Champions of the Earth» av FN på grunn av den rød-grønne regjeringens innsats. Vi kan ikke måle oss mot Jesus Kristus – da faller vi også – men sammenlignet med alternativet har vi alt å skryte av.

Presidenten: Det var voldsomt!

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:32:31]: Jeg synes det var en meget god beskrivelse – dette var voldsomt!

Jeg tror at statsråden må erkjenne at det er noen som har gått foran. Det er noen som har lagt til rette. Jeg tror statsråden snart bør begynne å innse at også andre har gjort noe med NO_x, gjort noe med forskning og utvikling i forbindelse med CO₂-fangst og -lagring, gjort i noe forbindelse med Enova og grønne sertifikater – bare for å nevne noe. Men man må jo kunne stille spørsmål ut fra at 2009 er et «skjebnear». Det sa statsråden selv i sin redegjørelse til Stortinget i forrige uke. Vi nærmer oss København. Mener statsråden at vi har noe å skryte av når vi kommer til København, med hensyn til hvordan vi selv håndterer dette? At vi nå har fått nedgang i CO₂-utslippene i 2008, skyldes at vi kjører færre timer drosje. Er det noe å skryte av i København?

Statsråd Erik Solheim [10:33:41]: Prøven på om vi har noe å skryte av, er hva andre synes, ikke hva vi synes. Jeg kom med denne skrytelisten for å lage en kontrast mellom de rød-grønne som får det til, og Bondevik-regjeringen som ikke fikk det til, ikke for å løpe rundt i verden og skryte. Det tror jeg ikke har så mye å si. Men verden skryter av Norge. Vi ble kåret av FN til «Champions of the Earth» for politisk ledelse internasjonalt, fordi FN synes at vi har veldig mye å bidra med. Det skyldes mange ting, også ting som vi har vært enige med opposisjonen om, som regnskogprosjektet. Det skyldes den norske koblingen – som Kristelig Folkeparti har vært uenig i – mellom utvikling og miljø, og det skyldes de norske forslagene i klimaforhandlingene, og at våre klimaforhandlere har fått en sterk internasjonal anerkjennelse. Så ja, internasjonalt har vi mye å skryte av, men det er veldig lite sannsynlig at det er lurt å løpe rundt og skryte på denne måten. Det kommer ikke til å gjøre så veldig inntrykk internasjonalt, men jeg håper at det kanskje kan gjøre litt inntrykk på Kristelig Folkeparti!

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [10:34:56]: La meg begynne med å gratulere statsråden med å ha fått fullt gjennomslag på ett punkt, rovdyrpolitikken. Det er ikke jeg så fornøyd med, riktignok.

Når Fremskrittspartiet ønsker å presse statsråden, er det for å få ham over fra prat til handling. Det er ingen tvil om at når det gjelder å prate om miljø, er statsråden nærmest verdensmester, men noen ganger sliter han med å vinne kretsmesterskapet når det gjelder handling. NO_x-avtalen er ett eksempel. Sommeren 2006 fremmet Fremskrittspartiet forslag om en NO_x-avtale. Da stemte regjeringspartiene imot, og sa at man heller måtte ha en avgift som økte med opp til 50 kroner. Ett og et halvt år tok det før Regjeringen gav tilslutning til Fremskrittspartiets forslag, vinteren 2007, etter at næringen hadde vært utsatt for en helt meningsløs avgift i ett år.

I går sa man på Brennpunkt at Sverige knuser oss på

en lang rekke punkter. En av årsakene til det er at de forbrenner nesten alt sitt avfall. Regjeringen lovet i revurdert nasjonalbudsjett nedgang i avgiften ved forbrenning av avfall. Den ble økt. Vil det føre til mer eller mindre energiutnyttelse av avfallet i Norge?

Statsråd Erik Solheim [10:36:03]: Nå har vi igjen den situasjon at det bringes opp fem–seks forskjellige spørsmål i hvert spørsmål for å kritisere Regjeringen. Det er ikke lett å svare på alle. La meg ta NO_x-utslippene. Hvis Fremskrittspartiet har kommet med dette på et tidligere tidspunkt, er det fint. Jeg vet ikke om det er et parlamentarisk uttrykk å si at selv blind høne kan finne korn, men det er iallfall et utmerket bilde på dette. Det kan godt hende at avtalen med industrien burde ha kommet før. Antakelig burde den ha kommet allerede ca. år 2000, rett etter Göteborg-konferansen, for å få dratt dette i gang. Men iallfall er det veldig mye bedre at den kom enn at den ikke kom. Og de regjeringene som Fremskrittspartiet har støttet, fikk den ikke fram. Vi har fått den fram. Nå går utslippene ned, og vi kan få en NO_x-politikk i Norge. Vi kommer litt for sent i mål, og det skyldes at det har vært så mye dødtid før vi fikk det til.

Presidenten: Presidenten er nok litt i tvil om at uttrykket statsråden brukte, er parlamentarisk, slik statsråden sjølv var inne på. Då kan det vere lurt ikkje å bruke det.

Neste oppfølgingsspørsmål – Peter Skovholt Gitmark.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:37:17]: Statsråden har en historiebeskrivelse som ville fått selv hans venner på den ytterste venstresiden til å framstå som lavmælte.

Det er jo en kjensgjerning at mye av miljøpolitikken under den forrige regjeringen fant sted gjennom forhandlinger nettopp mellom daværende regjeringspartier og SV, og en skulle jo tro at SV i de forhandlingene ville ha fått gjennomslag for i hvert fall noe – men åpenbart ikke. Den internasjonale støtten som Norge har fått, har i stor grad vært knyttet til klimaforliket og ikke til Regjeringens opprinnelige dokument som ble fremlagt i Stortinget, og til f.eks. regnskogsatsing som kom inn takket være press fra opposisjonen.

Men la meg i hvert fall henlede statsrådets oppmerksomhet på fornybar energi, for vi har enorme muligheter innenfor fornybar energi. Statsråden burde kanskje lytte til noen av sine egne, for Haga sa i 2007, da hun var partileder og også statsråd, at det var manglende vilje til fornybarsatsing. Så sa den samme Haga for bare to uker siden at det er sterke krefter i Regjeringen som motarbeider fornybarsatsingen i Regjeringen.

Mitt spørsmål til statsråden må være: Hvem er de krefte? Hun representerer Senterpartiet (presidenten klubber), statsråden representerer SV – (presidenten klubber) hvem har man da igjen som motarbeider?

Presidenten: Presidenten må be om at representantane respekterer taletida.

Statsråd Erik Solheim [10:38:32]: La meg først si at når jeg nå kommer med en lang liste over alt vi har fått til, er jeg den første til å innrømme at vi ikke har fått til alt. Det er derfor det er så viktig at vi blir gjenvalgt i september, så kan vi fortsette å gjøre like gode ting på andre områder.

Ett av de områdene der vi ikke har fått til nok – det tror jeg alle de tre regjeringspartiene er enige om – er når det gjelder fornybar energi. Vi ønsker å få til vesentlig mer både når det gjelder biomasse, når det gjelder solenergi, når det gjelder vindkraft, og ikke minst de svære mulighetene som ligger i havvindmøller, selv om det er litt fram i tid. Dette er et område hvor vi ikke har lyktes så godt som på mange andre miljøområder.

Vi lyktes ikke med å få til en avtale med Sverige om grønne sertifikater. Nå er de forhandlingene gjenopptatt. Olje- og energiministeren har som siktemål å få dem fullført innen 1. oktober, og får vi det på plass, alternativt et annet tilsvarende system, vil også det norske markedet for fornybar energi bli mye bedre, slik vi har et felles ønske om.

Presidenten: Gunnar Kvassheim – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Kvassheim (V) [10:39:32]: Miljøvernministeren framstår som potent i klimapolitikken på den internasjonale arena, men mer og mer som kastret i miljøpolitikken på hjemmebane. Når han får en internasjonal pris, bl.a. for regnskogsmilliarder som opposisjonen fikk inn i klimaforliket, henger det derfor sammen med tiltagende kritikk og raseri fra miljøbevegelsen grunnet gjentatte løftebrudd.

De siste som slutter seg til kritikerne, er et SV-opprør mot Regjeringens stemmegivning når det gjelder oljesand. Nå leser vi i Dagbladet i dag at Hallgeir Langeland og Inga Marte Thorkildsen skal skrive et brev til Regjeringen for å finne ut hva som har foregått i en viktig miljøsak. Det er helt psykedelisk at det partiet som har finansministeren og miljøministeren, må skrive til Regjeringen og spørre hva som foregår. Det mest naturlige hadde vært å spørre SV i brev: Hva er det som foregår med glideflukt fra partiets miljøpolitikk? Men nå har vi altså statsråden her, så han kan svare. Er han komfortabel med at SV må skrive til Regjeringen for å få forklaring på sviket i miljøpolitikken?

Presidenten: Presidenten vil gjøre merksam på at han ikkje er i tvil når det gjeld bruken av ordet «kastret» i denne sammenhengen. Sjølv om han har forstått at dette er eit naturleg vokabular i Venstre, er det ikkje eit parlamentarisk uttrykk.

Statsråd Erik Solheim [10:40:50]: Vi får ta debatten om høner og kastrering og alt dette etter hvert.

Men for å svare skikkelig på dette spørsmålet, få det ut av den pingongen som har vært i det siste: Det som framgår i Dagbladet, er at disse ønsker å stille spørsmål i storfraksjonen, som selvfølgelig er en helt normal ting. Men vi har nå opplevd at partier som aldri tidligere har tatt

til orde for at man skal bruke statlig eierskapsutøvelse for å påvirke miljøpolitikken i et selskap, plutselig har startet en pingpong om dette i media, etter at jeg tok dette opp på SVs landsmøte.

Oljesand er en teknologi som jeg mener vi ikke trenger, og som FN's klimapanel har stemplet som særlig farlig, men vi trenger en bred debatt om hvordan statlig eierskap skal utøves. Da Stortinget diskuterte eierskapsmeldingen, var disse temaene ikke grundig diskutert. Jeg tror ikke engang Venstre eller Kristelig Folkeparti på dette tidspunktet tok til orde for dette. Vi trenger den brede debatten nå for å fastlegge noen prinsipper for statlig eierskapsutøvelse i slike saker. Vi har ingen tradisjon for å drive detaljstyring i enkeltsaker, det er det ingen som ønsker heller, og hvor grensene går for dette, mener jeg er en sak vi nå trenger en åpen diskusjon om. Vi har jo fått en del av diskusjonen allerede i forbindelse med Statens pensjonsfond – Utland.

Presidenten: Siste oppfølgings-spørsmål – Dagfinn Høybråten.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:42:04]: Jeg vil gi statsråden rett på ett punkt. Det er helt klart slik at hans skrytelister ikke gjør inntrykk på noen, heller ikke på Kristelig Folkeparti. Så er det avklart.

Mitt spørsmål knytter seg til et punkt hvor jeg faktisk mener det er grunn til å rose Regjeringen, nemlig den skjerpning som Regjeringen har foretatt når det gjelder miljøkravene der Norge eier gjennom Pensjonsfondet.

Finansministeren har redegjort for dette gjennom en artikkel i Dagbladet 3. april, hvor hun fastslår at Norge nå enda mer aktivt og bredere skal fokusere på den etiske forvaltningen der Norge gjennom Pensjonsfondet har minoritetsaksjer. Hensyn til miljø, sosiale forhold og god selskapsstyring skal i større grad integreres i hele arbeidet med forvaltningen av fondet. Hun redegjør i artikkelen også for hvordan man skal bidra til en positiv endring hvis man faktisk er i stand til å påvirke selskaper til å endre praksis. Dette synes jeg er veldig bra. Det jeg ikke skjønner, er hvorfor dette er lettere å få til der staten er minoritetsaksjonær, enn der hvor staten er majoritetsaksjonær. Kan statsråden forklare det?

Statsråd Erik Solheim [10:43:16]: Hvis vi kan få en ordentlig meningsutveksling om dette, vil jeg starte med å si at Kristelig Folkeparti systematisk i hele sin historie har vært et parti som har tatt til orde *mot* statlig eierskapsutøvelse, mens man nå tar til orde *for*. Men det det viser, er jo bare at hele feltet er i endring, fordi de tingene som SV var alene om å foreslå, f.eks. for Statens Pensjonsfond – Utland, har nå fått bred aksept i det norske samfunnet. Så det er en debatt i endring. Jeg mener vi ikke kan ta stilling til denne ene eierskapsutøvelsen i Statoil som en isolert ad hoc-sak, men vi trenger en bredere debatt om hvor grensene går, hvordan man skal drive strategisk eierskapsutøvelse uten å gå inn i enkeltsaker som jeg tror ingen egentlig ønsker. Og den debatten ønsker jeg hjertelig velkommen, vi trenger den, og den bør være bred. Men den kan ikke drives på

den ad hoc-måten som opposisjonen nå har tatt til orde for.

Presidenten: Då går vi til neste hovudspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:44:17]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

Det vakte oppsikt i Stortinget da tidligere statsråd Ås-laug Haga forleden sa at det var sterke krefter i Regjeringen som motarbeidet en robust satsing på fornybar energi. Det vakte også oppsikt da miljøvernminister Erik Solheim til Dagsavisen beklaget seg over Arbeiderpartiet, som framstår som en brems i miljøpolitikken. Jeg oppfatter det som en bortforklaring og en ansvarsfraskrivelse i en tid hvor listen over dårlige miljøsaker fra Regjeringen er lang.

Vi har allerede diskutert håndteringen av oljesandsaken, som vekker reaksjon og irritasjon i SV. Vi får gjentatte utsettelse når det gjelder rensing på Mongstad, og vi får det som olje- og energiministeren forklarer som en skrinlegging av renseprosjektet på Kårstø. I tillegg legger Regjeringen fram en sak om Goliat-utbygging, som vil presentere store klimagassutslipp, en sak som SV tidligere har sagt at de vil slåss aktivt imot. Vi har fått en naturmangfoldslov som ikke inkluderer havområdene, noe som var et primærkrav fra miljøbevegelsen. Vi får til overmål åpning for oljevirkosomhet utenfor Jan Mayen. Det hører med at SV var det eneste partiet som gikk til valg på at en var imot all oljeaktivitet i Barentshavet.

Her står vi altså overfor en lang liste – og en økende liste – hvor SV i regjering leverer det stikk motsatte av det de har lovt. Er det disse sakene og disse nederlagene miljøvernministeren har i tankene når han på hele første-siden i Dagsavisen forleden beklager seg over å måtte sitte i regjering med et Arbeiderparti som er en brems i miljøpolitikken?

Statsråd Erik Solheim [10:46:21]: Nå er jo både Venstre og Kristelig Folkeparti og andre her allergiske mot skrytelista vi kan legge fram. Grunnen til det er at den rammer disse partiene midt i hjerterota. SV har vært en drivkraft i denne regjeringen. På basis av 8,8 pst. av stemmene har vi i et veldig godt samarbeid med Arbeiderpartiet og Senterpartiet fått til en total endring, et virkelig tempokifte i norsk miljøpolitikk. Jeg dokumenterer det med sak etter sak, saker som det ikke ble gjort noe med av tidligere regjeringer. De vil ikke høre på det, men vi skal nok få det fram i valgkampen også. Jeg tror Venstre og Kristelig Folkeparti er litt sjalu fordi de aldri var i nærheten av å kunne få til noe av det samme da de satt i regjering med Høyre.

Så kommer det en lang liste. Jeg vet ikke hvilke saker det er ønskelig at jeg skal plukke fra denne lista, men la meg si: Jeg kjenner ikke til at det i Regjeringen har vært noen motsetning noen gang mellom fornybarsatsing og satsing på karbonfangst og -lagring. Alle Regjeringens medlemmer ønsker å gjøre begge deler. Vi har kommet så langt med karbonfangst og -lagring at vi trygt kan si at Norge er verdensledende på dette området. Det er ikke

noe miljø, dessverre, andre steder i verden som er kommet lenger. Det hadde vært fint, men vi er verdensledende.

Når det gjelder fornybar energi, har vi ikke fått til så mye som vi hadde ønsket, på grunn av vanskeligheten med å få til en avtale med svenskene om grønne sertifikater. Men det arbeidet tar vi nå fullt grep om, og forhåpentlig får vi det til 1. oktober.

Så nevnes det igjen Kårstø, som om det var skrinlagt. De som skrinla rensing på Kårstø, var Bondevik-regjeringen. Vi måtte rydde opp i det kaoset som der var skapt med en utslippstillatelse til et forurensende gasskraftverk, og har kommet inn og forlangt CO₂-fangst og -lagring. Ja, det tar lengre tid, og det er vanskeligere teknologisk enn vi skulle tro, men man har jo ikke skrinlagt noe når man har utvidet det. Fra bare å ville rense gasskraftverket har vi utvidet det til også å se på rensing av det integrerte utslippet på Kårstø.

Gunnar Kvasheim (V) [10:48:24]: Statsråden har helt rett. I gasskraftpolitikken har det skjedd en total endring. Forrige regjering hadde en Sem-erklæring som sa at en ikke skulle gi konsesjon til nye gasskraftverk uten krav om rensing. Det holdt den til punkt og prikke. Dagens regjering har en Soria Moria-erklæring der den sier det samme, men den har brutt løftet eklatant på to punkt: Mongstad-gasskraftverket drives uten rensing fra dag én. En skulle rense Kårstø innen 2009. Ifølge Kristin Halvorsen var det SVs store miljøseier. Jeg siterer: 15 års gasskraftdebatt er nå over. Nå er rensing på Kårstø i beste fall utsatt i mange år.

Vi står altså i en ny situasjon med en regjering som bryter sine løfter på punkt etter punkt, mens foregående regjering holdt akkurat det den lovte i Sem-erklæringen. Det kan dokumenteres. Så dette er en betydelig forvrengning av historien på dette punktet og på de andre.

Mitt spørsmål var: Er det slik at Regjeringens miljøpolitikk hemmes av at Arbeiderpartiet er en miljøbrems – at det er det vi ser i de sakene jeg har referert?

Statsråd Erik Solheim [10:49:30]: Dette blir jo et endeløst bikkjeslagsmål om fortidens saker, men la meg bare nevne én symbolsak. Venstre har sittet i regjering i ca. 10 av de siste 30 årene. Aldri klarte man å få fram en markalov som alle naturvernere i Oslo og Oslo-området har kjempet for kontinuerlig. Vi bare gjorde det. Vi fikk det til. Kanskje det burde være lite grann gjensidig skryt av sånne ting.

Så når det gjelder Mongstad, som er det viktigste saklig sett. Det kommer delegasjon på delegasjon fra hele verden til Norge fordi vi driver med det mest interessante i verden når det gjelder karbonfangst og -lagring. Men dette er teknologi som er i sin startfase, som er vanskeligere enn vi trodde, vanskeligere enn noen trodde, og hvor det nå er fundamentalt viktig både å få på plass internasjonale prinsipper for hvordan man skal lagre, og, framfor alt, å drive fram teknologien. Det kommer til å være langsiktig. Det kan godt hende det kommer til å ta lengre tid enn vi selv tror i dag, men det er utrolig viktig at det skjer, og Norge er spydspis-

sen i det, ikke en som liksom henger litt sånn baketter.

Presidenten: Då vil presidenten tillate fire tilleggs-spørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:50:36]: Problemet med stadig å skifte statsråder i denne regjeringen er at en hver gang må begynne på scratch når det gjelder statsrådets historieforståelse.

En har lovt CO₂-rensing på Kårstø fra 2009. Så snublet en i egne ben. En kaller det et bevisst svalestup, for det er mye penere. En har bygd to mobile gasskraftverk uten rensing i Midt-Norge. En tillater gasskraft offshore uten rensing, men ødelegger muligheten for å bygge mer miljøvennlige gasskraftverk på land, slik vi har sett i Fræna.

Klimakvoteloven som er vedtatt, er vedtatt slik Fremskrittspartiet opprinnelig foreslo den og SV ikke ville ha den.

NO_x-regelverket som er innført, er slik Fremskrittspartiet og Høyre opprinnelig foreslo det. Det er oppsiktsvekkende at statsråden ikke engang var kjent med at dette opprinnelig var et Fremskrittsparti-forslag, når vi vet at Regjeringen selger klimavoter tilsvarende ¼ av Norges utslipp uten å bruke pengene på klimatiltak direkte.

Når en snakker om at Norge er verdensledende på CO₂-rensing, er statsråden kjent med at en totalt har kommet mye lenger med et CO₂-renseprosjekt i Frankrike, som er mye omtalt i media, men som statsråden åpenbart ikke har fått med seg?

Statsråd Erik Solheim [10:51:58]: Nå er det jo blitt klart at begreper som «kastret» og «høne» ikke er lovlig. Jeg vet ikke om «impotent» er tillatt. Men hvis Høyre og Fremskrittspartiet – vi hadde altså en Bondevik-regjering med et stort Fremskrittsparti på siden som utgjorde et flertall – allerede da visste hvordan man skulle få igjennom NO_x-regelverket, men ikke gjorde det, hva illustrerer det i så fall? De visste hvordan det skulle skje, men de fikk bare ikke gjort det?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:52:24]: Fremskrittspartiet satt ikke i regjering.

Statsråd Erik Solheim [10:52:26]: Nei, men dere hadde vel klart flertall den gangen sammen med Høyre og den regjeringen. Jeg begriper ikke hvorfor dere ikke bare gjorde det, det var jo ikke opposisjonen som hindret dere i å gjøre det. Vi bare gjorde det. Nå er dette på vei nedover, og det er ganske grunnleggende forskjell mellom å snakke fint om hva man kunne ha gjort en gang i fortiden, og faktisk få gjort ting.

Når det gjelder Total i Frankrike, kjenner jeg ikke detaljene i det. Ingenting er bedre enn om det er parallelle prosjekter internasjonalt som også er gode. Det jeg bare kan konstatere, er at i alle politiske samtaler jeg har, både i EU, USA og andre steder, ses Norge som spydspisslandet når det gjelder karbonfangst og -lagring.

Presidenten: Presidenten vil be statsråden også om å konsentrere seg om å svare på spørsmålet, og å sjå til at ein ikkje får ein dialog som er direkte. All tale i denne sal skal gå via presidenten.

Det blir oppfølgingsspørsmål – Peter Skovholt Gitmark.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:53:26]: La meg henlede statsrådets oppmerksomhet på hva presidenten akkurat sa, nemlig at statsrådets fremste jobb her i Stortinget nettopp er å svare på spørsmål. Nå har det vært spørsmål etter spørsmål som ikke har blitt besvart overhodet, men statsråden framstår som en dobbeltkommunikasjonens mester, hvor man på den ene siden henviser til SVs program, og på den andre siden ser hvordan det ikke blir fulgt opp av Regjeringen. Sannheten er at fornybarsatsingen i dette landet er i stabilt sideleie. Fornybar energi er ikke satset på, det har vært fullstendig neglisjert. Vind har jo vært et av hovedprosjektene til bl.a. olje- og energiministeren, og det har ikke blitt bygd et eneste vindkraftverk i Norge.

Men la meg da gå tilbake igjen til hva jeg spurte om sist, nemlig Hagas klare syn på at det er krefter i Regjeringen som motarbeider fornybarsatsingen. Statsråden representerer SV, Haga representerer Senterpartiet. Hvem er kreftene innad i Regjeringen som motarbeider fornybarsatsingen?

Statsråd Erik Solheim [10:54:30]: Jeg konstaterer at de fleste spørsmål inneholder minst seks forskjellige saker, og det er ikke lett å svare på seks forskjellige ting på en gang. Jeg har svart på dette spørsmålet allerede. Jeg har ikke registrert noen debatt i Regjeringen hvor noen har ment at man enten skulle drive karbonfangst og -lagring eller drive fram fornybar energi. Vi ønsker begge deler, men vi har ingen problemer med å innrømme at på grunn av vanskeligheter med å få til de grønne sertifikatene, har vi ikke kommet så langt som vi ønsker på fornybarsatsingen. Men vi skal få til veldig mye mer de neste fire årene på basis av en slik avtale.

Når det gjelder vindkraft, er det masse vi trenger å gjøre. Vi trenger nå planer fylkesvis, og forhåpentlig etter hvert en nasjonal plan for hvilke steder det er rett å ha vindkraft, for å unngå lokale konflikter, som det er rundt mange av stedene. Rogaland har laget en slik plan, og jeg vet at Sør-Trøndelag er i slutfasen med å lage en slik plan. Jeg håper andre fylker kan lage tilsvarende planer, så vi kan få en nasjonal plan for det. Og så må vi jo se på ting i ledningsnettet slik at vi lettere kan få denne kraften inn på nettet og få eksportert den, for selve det store potensialet for norsk vindkraft ligger jo at vi reduserer energiforbruket her, men kan eksportere til kontinentet.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:55:44]: Kristelig Folkeparti er ikke allergisk mot skrytelisten til Regjeringen, men den gjør ikke inntrykk på oss. Jeg skal

gi statsråden én utfordring: å fortelle Stortinget hvorfor SV i regjering er for Goliat-utbygging og for en forvaltningsplan for Norskehavet som åpner for oljeutvinning i Arktis, når SV er mot dette i programmet? Bare forklar oss dette. Ingen andre ting tar jeg opp nå enn disse to konkrete saker, og ber statsråden svare oss på dette. Eller henger dette resonnementet på det som statsråden nå mange ganger har sagt: «Vi bare gjorde det»?

Statsråd Erik Solheim [10:56:29]: Vi laget en samlet forvaltningsplan for Barentshavet. Da ble det åpnet for utbygging av akkurat det feltet. Det var en dragkamp, som alle vet, mellom ulike interesser. Jeg mener at jeg kan være veldig, veldig stolt over hva SV på basis av vel 8 pst. av stemmene fikk til i den politiske dragkampen.

Jeg merker meg også at Kristelig Folkeparti, som er kjepphøye i etterkant, ikke tok opp dette spørsmålet – så vidt jeg har registrert, jeg tar forbehold om at jeg tar feil. Men så vidt jeg har registrert, tok ikke Kristelig Folkeparti opp dette med noe alternativt forslag da saken var oppe i Stortinget, så her er det igjen, tror jeg, skryt på basis av litt begrensede forutsetninger. Dette var en del av et politisk kompromiss, som vernet veldig mange viktige områder i Barentshavet, men hvor man i den balanserte avveiningen mellom utbygging og vern åpnet for Goliat. Andre områder ble vernet, og alt i alt var det en stor seier for miljøet.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:57:34]: Jeg tror jeg vet hva jeg snakker om når jeg sier at det bak en skråsikker fasade ofte skjuler seg flere nyanser enn det som kommer fram. Det er en side statsråden ikke har fått vist fram i alle de svar han har gitt nå. Det er liksom sånn at de rød-grønne er grønne og snille, og alle andre har vært i hvert fall ikke grønne, og er slemme. Og når løfter blir brutt, er det for å gjøre noe som er gildere og vakrere. Det er litt sånn, for å bruke hans eget bilde, at han har oppnådd 100 pst. – mange i miljøbevegelsen sier kanskje at en har oppnådd henimot null. Jeg mener ikke det – jeg har valgt å møte miljøstatsråden med å skryte av ham når han gjør noe som er bra. Og han gjør veldig mye som er bra, det er det ingen tvil om. Men for å underbygge alt det som er bra, er det ganske smart å være ærlig på alt en ikke får til, og det er selvsagt veldig mye miljøstatsråden og SV ikke har fått til på miljøsidene. Det er bedre kommunikasjon enn det statsråden har vist så langt. Så herved kommer anledningen til å nyansere dette bildet av hvem som er snille og slemme!

Statsråd Erik Solheim [10:58:39]: Det er i hvert fall en all right debattform! La meg si at jeg har jo nå gjentatte ganger i denne debatten sagt at jeg føler vi har fått til altfor lite på fornybar energi. Det har også andre representanter for Regjeringen sagt. Det er et område der vi har fått til for lite, og hovedårsaken til det var at vi ikke klarte å få til avtalen om grønne sertifikater. Det er et område hvor

det er mye ugjort – som vi må få til i årene framover. Det skjer jo også positive ting i næringslivet – jeg var borte og så på Statoils åpning av den første vindkraftturbinen utenfor Stavanger, men vi har ikke fått det til godt nok på det området. På mange andre områder er det «give and take». Forvaltningsplanene for Barentshavet og for Norskehavet ble jo ikke identisk slik som jeg ville hatt dem – det tror jeg ikke et menneske i Norge tror, men det er jo en avveining mellom fiskeriinteresser, oljeinteresser og miljøvernerinteresser. Men alt i alt er både Barentshavet og Norskehavet store skritt framover for norsk miljøforvaltning, så store at det vekker stor interesse i andre land, som ser på det som forbilde for hva de kan gjøre.

Presidenten: Stortinget går videre til neste hovedspørsmål, som er frå representanten Tord Lien.

Presidenten ønsker også å gi Bent Høie mulighet til å stille hovedspørsmål, men det inneber at det ikke blir høve til oppfølgingsspørsmål, utover det tilleggsspørsmålet som hovedspørjaren får.

Tord Lien (FrP) [11:00:01]: Jeg vil stille mitt spørsmål til fiskeriminister Helga Pedersen, så får vi inkludert flere i kollegiet.

Det går mot en ny seismikk sesong, men også mot en ny blåkveite- og seisesong utenfor Lofoten og Vesterålen. Til tross for at flertallet på Stortinget har lagt til grunn at seismikkskyting i regi av Regjeringen vil medføre et lavere konfliktnivå enn seismikkskyting i regi av aktørene i næringen, har det de to siste sesongene vært et, vil jeg si, skyhøyt konfliktnivå som er helt upresedert i norsk petroleumshistorie.

Fiskeridirektoratets vedtak om å stenge store deler av blåkveitefisket nord for Vesterålen og Lofoten i en periode hvor drivstoffpriser og råstoffpriser allerede gav næringen store utfordringer i forhold til lønnsomhet, gjorde at fangstvolumet både for sei og blåkveite gikk til dels kraftig ned. Flåten har blitt delvis kompensert, men landindustrien har ikke blitt kompensert, og opplever heller ikke at det har vært en god dialog til tross for lovnader om det motsatte fra Regjeringens side. Dette er en industri som fra før av har lav lønnsomhet, og som sommerstid baserer en god del av sin drift nettopp på blåkveitefiske, som altså ble stengt. Uten dette fisket vil mange anlegg måtte holde stengt sommerstid, noe som igjen påvirker det lokale seifisket negativt, ettersom dette flåtesegmentet da ikke får levert fangstene i sine egne hjemmehavner.

Da er spørsmålet: Vil statsråden ta initiativ til at den delen av fiskeindustrien, altså mottakene, som kan dokumentere leveringssvikt som resultat av seismikkskytingen, og som egentlig gjør Regjeringen en tjeneste, får kompensert de tapene de lider i løpet av sommermånedene – gjerne med krav om at de også må holde åpent til tross for inntektstapet?

Statsråd Helga Pedersen [11:01:58]: For det første vil jeg si at siden fjorårets seismikkinnstilling utenfor Nordland har det vært en omfattende dialog mellom fiskerimyndighetene, petroleumsmyndighetene og fiskerinærin-

gen for å få på plass et bedre opplegg i år, som skal sikre at det ikke blir så mange konflikter. I år vil man gjøre det sånn at blåkkeveitefisket blir gjennomført før og etter seismikkinnsamlingen, og det skulle jo sånn sett sikre at fiskerne får fiske blåkkeveite utforstyrret og får sikret sine inntekter, og selvfølgelig at fiskeindustrien da også får råstoff og leveranser til sine anlegg. Det skulle derfor ikke være behov for en egen erstatningsordning for fiskeindustrien.

Jeg mener at vi har hatt en veldig god dialog det siste året. Det har vært gjennomført omfattende opplæringstiltak for dem som skal være fiskerikyndige om bord i seismikkfartøyene, og jeg forventer at det skal være mindre støy i år enn det har vært tidligere.

Tord Lien (FrP) [11:03:06]: Det synes jeg var et litt unnnvikende svar.

Jeg har også fått tilbakemeldinger fra store deler av fiskerinæringen, altså de som er utøvende fiskere, om at man opplever at dialogen har vært atskillig bedre enn den har vært i foregående år. Men for industrien er jo ikke dette tilfellet. Jeg tror at det blåkkeveitefisket som vil skje før seismikkperioden, til dels kommer til å gå bra, men det kan altså også bety at under seismikkperioden må landanlegg som er basert på den driften, holde stengt, også for seifiske.

Så er jeg veldig spent på å se hvor mye fisk som er igjen i disse områdene etter seismikkskytingen. Jeg tror at reduksjonen i fisket kommer til å vare i ukevis, kanskje i månedsvis etter at aktiviteten er slutt. Så jeg er ikke helt fornøyd med det svaret.

Så: Havforskningen skulle være til stede og drive følgeforskning, både i 2007 og 2008, etter klare lovnader fra tidligere statsråd Odd Roger Enoksen. Det ble ikke gjennomført. Hva vil statsråden gjøre for å forsikre seg om at Regjeringen ikke roter dette til også i 2009?

Statsråd Helga Pedersen [11:04:11]: Det var ikke Regjeringen som rotet det til i 2008, som representanten Lien her sier. Årsaken til at følgeforskningsprosjektet ikke ble gjennomført i fjor, var at den båten som skulle gjøre det, brant, og det var ikke Regjeringen som tente på den, for å si det sånn! Det forutsetter at dette følgeforskningsprosjektet skal gjennomføres i år.

Jeg synes det er utrolig viktig at man får samlet inn den type kunnskap, sånn at vi har det beste beslutningsgrunnlaget for å ta kloke beslutninger om hva som skal skje videre i Lofoten og Vesterålen. Og jeg er jo litt overrasket over Fremskrittspartiets engasjement når det gjelder akkurat det som handler om seismikk og erstatninger for fiskeindustrien, for det går nå an å foreta seismiske undersøkelser og så ta videre beslutninger på bakgrunn av det. Fremskrittspartiet har jo allerede nå forhåndskonkludert med at man skal åpne rubbel og bit i Lofoten og Vesterålen. Det vil i så fall medføre betydelig mer seismikkundersøkelser enn det som er gjennomført både i fjor og i år.

Presidenten: Då går Stortinget til siste hovedspørsmål, frå representanten Bent Høie.

Presidenten gjer merksam på at det då ikkje er høve til

å stille oppfølgingsspørsmål, utover det tilleggsspørsmålet som hovudsørjaren får.

Bent Høie (H) [11:05:25]: Mitt spørsmål går til fornyings- og administrasjonsministeren.

De som har de viktigste jobbene i samfunnet vårt, lærere og sykepleiere, tjener 80 øre der ansatte i privat sektor med tilsvarende utdanning tjener 1 kr. Skal vi skape verdens beste velferdssamfunn, må utdanning lønne seg, også i offentlig sektor.

Nye beregninger fra SSB viser at vi vil ha behov for 40 000 nye årsverk i helse- og omsorgssektoren i 2030. Sosial- og helsedirektoratet slår fast at 20–50 pst. av beboere i sykehjem er underernærte. Over 40 pst. av de ansatte er ufaglærte. 20 pst. av beboerne på sykehjem i Norge i dag blir feilmedisinert.

Svaret på utfordringene knyttet til kvalitet på offentlige tjenester handler om å lønne de som har utdanning, godt nok, og rekruttere nye mennesker til disse viktigste jobbene. Derfor har Høyre foreslått en kompetansepott, eller en likelønnsrett, som Likelønnskommissjonen kaller det, som innebærer et lønnsloft for de med høyere utdanning i offentlig sektor utover rammene i lønnsoppgjøret. Vi er derfor bekymret når en leser at SV-leder Kristin Halvorsen på LO-kongressen slutter rekkene med mannfolkene i LO bak lavtlønnsstrategien istedenfor å ta opp kampen for kvinnene med utdanning i offentlig sektor.

Likelønnskampen i 2009 og 2010 dreier seg om å heve de med utdanning i offentlig sektor. Det er der kvinner med utdanning jobber. Er statsråden villig til å utfordre LO for å ta opp kampen for kvinner med høyere utdanning i offentlig sektor?

Statsråd Heidi Grande Røys [11:07:29]: Eg er iallfall veldig glad for at Høgre no sluttar opp om eit gammalt både SV-krav og raud-grønt krav, nemleg likelønn og – for den del – likestilling i offentlig sektor. Det er jo i offentlig sektor vi ser at ein har utfordringar knytte til like-lønn når det gjeld utdanningsgrupper, men ein har òg store utfordringar i privat sektor. Innanfor reiseliv, tenesteyting og i servicenæringar ser vi òg at det i stor grad er kvinner med låge lønningar i desse jobbane. Så ein har her ei forplikting både i privat og i offentlig sektor.

Eg trur heller ikkje representanten Høie skal vere bekymra over SV-leiaren. SV-leiaren har vore veldig tydeleg på at dette er vår hovudsak i valkampen til hausten. SV vil ha ein forpliktande likelønnsplan, og ein sentral del av ein sånn plan er å følge opp Likelønnskommissjonen når det gjeld den statlege likelønnsretten.

Dette er jo eit inngrep i lønnsforhandlingane, og det skal vi ta på alvor. Difor har vi sagt at vi er heilt avhengige av at partane i arbeidslivet sjølve ynskjer å prioritere det. Vi ynskjer frå statleg side å bidra med finansiering, men korleis pengane då skal fordelast mellom gruppene, har vi stor respekt for at partane i arbeidslivet gjer opp seg imellom i forhandlingane. Det har vi eit anna syn på enn Høgre, som i stor grad ynskjer lokale forhandlingar og ingen sentrale forhandlingar, ingen sentrale føringar i det heile. Korleis ein då skal oppnå det Høgre ynskjer å

oppnå, er eit stort spørsmål for meg. Det vi har gjort i dei statlege oppgjera eg har leia, er nettopp å bruke dei sentrale oppgjera til å putte pengane i dei yrka der kvinnene er, og på lønnsramma, leggje sterke føringar for lokale oppgjer, og leggje føringar for at kvinner i fødselspermisjon skal ha sin del av lønnsutviklinga, for dermed å kunne få til ytterlegare lønnsutjamning mellom kvinner og menn i statleg sektor.

Bent Høie (H) [11:09:34]: Med den strategien som den ansvarlege statsråden her nå presenterer, vil en aldri nå målsettingene knyttet til å få en lønnsheving for kvinner i offentlig sektor med høyere utdanning. Med den strategien vil, som også maktutredet Hege Skjeie og Likelønnskommissjonen har slått fast, LO være en propp, og Arbeiderpartiet vil stå ved siden av og heie.

Spørsmålet til statsråden er, fordi dette dreier seg også om politisk lederskap, og dette er kanskje den viktigste oppgaven vi står overfor i årene framover, nemlig å rekruttere mennesker med høyere utdanning til offentlig sektor for å sikre kvaliteten: Vil statsråden, nå i dag, kunne si at Regjeringen vil ta et politisk ansvar på dette området og si at en skal etablere en kompetansepoth utenom rammene i lønnsoppgjøret for å sikre et lønnsloft for offentlig ansatte med høyere utdanning?

Statsråd Heidi Grande Røys [11:10:35]: Når det gjeld å ha målsetting om likelønn, kan iallfall denne regjeringa ynskje Høgre velkommen etter, og SV var jo det fyrste partiet som gjekk ut med ei krystallklar støtte til forslaget i Likelønnskommissjonen. Denne regjeringa har ingenting å skamme seg over når det gjeld likestilling og likelønn. Vi sette ned Likelønnskommissjonen, som nettopp var grunnlaget for at vi fekk ein debatt om det. Vi fekk tal på bordet, og vi fekk analysar som fortel noko om utviklinga. To av dei tre regjeringspartia har følgd konkret opp med å gå for det forslaget som ligg der frå kommissjonen. Det tredje partiet, nemleg Arbeidarpartiet, har ei litt anna haldning til det, men gir òg støtte til forslaget om likelønn. Dette vert ein viktig del av nye regjeringsforhandlingar når vi har vunne valet til hausten. Det er all grunn til at veljarane skal gi oss støtte til det. Utover det har vi jo gjort store grep knytte til utvida fødselspermisjon, til opptening for sjølvstendig næringsdrivande, og andre ting som er med på å sikre likestilling, som igjen er ein viktig del av det å sørgje for auka likestilling og auka lønn for kvinner i arbeidslivet.

Presidenten: Den munnlege spørjetimen er no over, og vi går over til den ordinære spørjetimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir nokre endringar i den oppsette spørsmålslista, og presidenten viser i den samanhengen til den oversikta som er omdelt på representantane sine plassar.

Presidenten gjer framlegg om at dei føreslåtte endringane i dagens spørjetime blir godkjende – det er vedteke.

Endringane var desse:

Spørsmål 1, frå representanten Arne Sortevik til samferdselsministeren, vil bli svara på av miljø- og utviklingsministeren på vegner av samferdselsministeren, som har sykdomsforfall.

Spørsmål 2, frå representanten Linda C. Hofstad Hellesland til forskings- og høgare utdanningsministeren, er trekt tilbake.

Spørsmål 3, frå representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli svara på av miljø- og utviklingsministeren på vegner av forsvarsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Arne Sortevik til samferdselsministeren, vil bli svara på av miljø- og utviklingsministeren på vegner av samferdselsministeren.

Arne Sortevik (FrP) [11:12:14]: Spørsmålet lyder:

«Flere av landets viktige flyplasser rammes av forhold som kan begrense eller redusere trafikken. Det gjelder krav om sikkerhetssoner på lufthavnene i Stavanger, Trondheim, Kristiansund, Harstad/Narvik, Kristiansand og Ålesund, der Avinors pengemangel vil medføre kortere rullebane. For Bergen lufthavn gjelder det planlagt utbygging for å utføre pålagte sikkerhetstiltak som stoppes av Forsvaret. Disse forholdene gir luftfarten tilbakeskritt i stedet for utvikling.

Hva vil statsråden gjøre for å løse disse problemene?»

Statsråd Erik Solheim [11:12:53]: Jeg takker for spørsmålet om en viktig sak.

Avinors samfunnsoppdrag er å drive et landsomfattende nett av lufthavner og en samlet flysikringstjeneste. Avinor skal selv i størst mulig grad finansiere virksomheten gjennom egne inntekter og intern samfinansiering.

Avinor står overfor store investeringer de neste årene og har utfordringer med å finansiere alle investeringene. Utfordringene har blitt skjerpet av finanskrisen, både ved at antallet passasjerer har falt, og ved at det er blitt vanskeligere å ta opp lån i det private markedet.

Avinor ble omdannet til et statsaksjeselskap i 2003 og er således ansvarlig for sine egne investeringer. Selskapet står nå overfor krevende avveininger mellom å foreta investeringer i prosjekt som sikrer den økonomiske bæreevnen til selskapet på lang sikt, og prosjekt som er nødvendige for at selskapet skal kunne ivareta samfunnsoppdraget på kort sikt. Avinor har valgt å utsette sikkerhetsinvesteringer på flere lufthavner. Dette kan føre til at Luftfartstilsynet stiller krav om kompensierende tiltak for å opprettholde sikkerhetsnivået, noe som kan føre til redusert transportstandard på disse lufthavnene.

Regjeringen vil vise til at Soria Moria-erklæringen slår fast at flyplasstrukturen skal opprettholdes. For Regjeringen er det viktig å understreke at tiltak som retter seg mot sikkerheten til de reisende, må gå først,

og at Avinor må rette seg etter tydelige føringer fra eieren.

Samferdselsministeren har tidligere varslet en stortingsmelding om virksomheten til Avinor nå i vår. I arbeidet med meldingen går Regjeringen grundig gjennom rammevilkårene for Avinor. Som et resultat av dette ble Avinor gitt avdragsfrihet på statslånet til Oslo Lufthavn AS i 2009 på nærmere 400 mill. kr i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2009. Dette vil gi Avinor bedre likviditet som kan brukes til investeringsformål i 2009. Regjeringen vil komme tilbake med ytterligere vurderinger i eiermeldingen.

Solveig Horne hadde her overtatt presidentplassen.

Arne Sortevik (FrP) [11:14:49]: Takk for svaret.

La meg først presisere at når det gjelder Kristiansand, er situasjonen helt spesiell. Pålegget om redusert rullebanelengde kan medføre at ordinære fly faktisk ikke kan bruke flyplassen.

Avinor-meldingen, som statsråden viser til i sitt svar, er ennå ikke kommet til Stortinget. Det er en av sakene fra Regjeringen som er forsinket, så her gis det ingen tydelig løsning.

Det er pengemangel i det statlige selskapet Avinor, som er basis i denne saken, som kan føre til at hele 46 rutelufthavner i Norge får endrede operative kriterier. Det betyr at man må redusere vekt ved både landing og avgang. Det betyr færre passasjerer i flyene. Det betyr også at man kanskje må avvise ordinære rutefly som brukes i dagens virksomhet.

Er dette luftfartspolitikken fra denne regjeringen?

Statsråd Erik Solheim [11:15:52]: Jeg skal være veldig forsiktig med å gå grundig inn på svaret på noe som ikke er mitt fagområde. Men når Avinor er gjort om til statsaksjeselskap, er det nettopp fordi de riktige avveiningene mellom ulike gode formål skal gjøres innenfor selskapet. Det er selve formålet med å gjøre noe om til et statsaksjeselskap. Det er Avinor selv som må avveie de ulike formålene mot hverandre for å finne de riktige tiltakene. Det gjør også at man finner løsninger nærmest der problemene er.

Det er riktig, som spøreren sier, at det er utfordringer i Kristiansand. Men lista gjelder andre flyplasser også: Bergen lufthavn, Flesland, Sandane lufthavn, Anda, Kristiansund lufthavn, Kvernberget, Røst lufthavn og Tromsø lufthavn, hvor det også er utfordringer. Tiltak som kan sies å være aktuelle, er de som ble nevnt: lavere vekt på fly og noe færre avganger. Men alt dette er det altså Avinor som må ta stilling til, innenfor sine budsjetter.

Arne Sortevik (FrP) [11:16:49]: Dette svaret er jo en beskrivelse av total ansvarsfraskrivelse. Dette er et statlig selskap som har fått myndighetspålagte sikkerhetskrav, og det er er 100 pst. brukerfinansiert.

Når trafikken går ned, svekkes økonomien i selskapet. Bør ikke staten selv finansiere myndighetspålagte sikker-

hetstiltak innenfor innenriks norsk luftfart, slik det gjøres av staten innenfor andre transportsektorer, eksempelvis jernbanesektoren?

Vil staten gjøre noe på kort sikt, eller vil staten bare observere at 46 lufthavner i Norge rammes av mangel på penger i et statlig selskap, og passivt registrere at trafikkgrunlaget ødelegges og trafikken reduseres?

Statsråd Erik Solheim [11:17:51]: Jeg tror også Arne Sortevik har en viss forståelse for at det vil være galt av meg å gå grundig inn på svar på dette området, som ikke er mitt fagområde, og der det bare er noen få dager, kanskje uker, før samferdselsministeren legger fram en veldig grundig melding om dette området.

Men på basis av de internasjonale standarder som gjelder for luftfartssikkerhet, må det alltid prioriteres mellom ulike tiltak. Det er ikke slik at man bare kan pøse penger ut. Det må gjøres valg. Hva er det riktig å gjøre? Hvilke tiltak gir best sikkerhet, gitt kostnader? Den typen avveininger er det alltid riktigst at de som er nærmest problemene, foretar. Jeg tror det er langt tryggere at den typen avveininger foretas av Avinor enn at de skal foretas av stortingsrepresentanter – og ikke minst av statsråder som ikke har veldig mye greie på emnet.

Spørsmål 2

Fra representanten Linda C. Hofstad Helleland til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Høgskolen i Hedmark har lagt frem en rapport som viser vesentlig skjevfordeling mellom høgskolenes basisbevilgninger. Høgskolen i Sør-Trøndelag kommer f.eks. ca. 25 pst. dårligere ut i forhold til sammenlignbare skoler selv når man korrigerer for forskjell i studietilbud og skolenes størrelse.

Kan statsråden bekrefte at en gjennomgang av fordelingsnøkkel for basisbevilgninger til høgskolene blir en del av den utredningen som nå foregår i departementet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli besvart av miljø- og utviklingsministeren på vegne av forsvarsministeren.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:19:06]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren, som vil bli besvart av miljø- og utviklingsministeren:

«For mange HV-distrikter blir det i inneværende år få eller ingen øvelser for HV-soldatene. Dette er en farlig utvikling, og fortsetter dette, vil Heimevernet dø ut som forsvarsgren. Denne uromeldingen kommer bl.a. fra HV-05 i Hedmark/Oppland.

Ser statsråden med uro på denne utviklingen?»

Statsråd Erik Solheim [11:19:34]: Jeg takker for spørsmålet.

Heimevernet har de siste årene vært gjennom en stor og omfattende omstilling. Gjennomføringen av kvalitetsreformen og spesielt etableringen av innsatsstyrkene gjør at Heimvernet i dag er langt bedre tilpasset og relevant for de aktuelle utfordringene enn situasjonen var for bare få år siden. Personell fra Heimevernet utgjør også på frivillig basis et vesentlig bidrag i Norges operasjoner i utlandet. Denne utviklingen er både riktig og nødvendig og er en oppfølging av flere langtidsplaner for Forsvaret, som Stortinget har sluttet seg til.

I den nye langtidsplanen legger Regjeringen opp til å øke bevilgningene til Forsvaret med 800 mill. kr. Samtidig skal det frigjøres ressurser gjennom interneffektivisering og endringer i Forsvarets struktur og antall baser. Dette er en prosess som tar tid. Den økonomiske effekten og en helhetlig balanse mellom organisasjon og ressurser oppnås derfor ikke fullt ut før mot slutten av langtidsperioden.

Inntil de planlagte tiltak for å frigjøre ressurser gir tilstrekkelig effekt, er det lagt opp til at trenings- og øvingsaktiviteten i Heimevernet reduseres i en kort periode. Dette har Regjeringen gjort nærmere rede for i forsvarsbudsjettet for 2009. Øvings- og treningsaktiviteten knyttet til innsatsstyrkene er imidlertid høyt prioritert i 2009. Dette er gjort for å sikre at utviklingen av styrken blir videreført i tråd med kvalitetsreformen. Blant annet planlegges det at antall personell og antall treningsdøgn for innsatsstyrken i 2009 skal bli det høyeste siden styrken ble etablert.

Regjeringen har i budsjettet for 2009 gitt klart uttrykk for at trenings- og øvingsaktiviteten i Heimevernet skal trappes opp utover i perioden. Det er derfor ikke grunnlag for representantens bekymring for at Heimvernet vil forvitte over tid.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:21:22]: Jeg takker statsråden for et utfyllende svar.

Det ble sagt i svaret at bevilgningene vil øke med 800 mill. kr framover, men det står ikke i forhold til det som ble presentert i revidert, hvor Heimevernet faktisk ble redusert med nesten én million. Heimevernet har jo vært i en stor endring, fra 83 000 mann for noen år tilbake, ned til 50 000 og nå 45 000 mann i dag. Det samme gjelder antall distrikter som er redusert fra 18 til dagens 12 – mener jeg det er.

Når man ser at antallet soldater utenom Heimvernet er kun 18 000, skjønner man at Heimevernet er en stor del av det forsvaret vi har. Det som jeg er veldig redd for, og som jeg tror mange andre er redd for også, er at den store lokalkunnskapen som Heimvernet har, skal forsvinne. Den enkelte soldat vet hvor den enkelte bru er, hvor en spesiell bygning er, etc. Med den utviklingen som vi har sett, med en nedgang i antall soldater og heimevernsdistrikt, forsvinner mye av den lokalkunnskapen. Når man i tillegg ikke får øve, ser dette skummelt ut.

Statsråd Erik Solheim [11:22:30]: Jeg deler representant Bredvolds oppfatning om at Heimevernet har mye lokalkunnskap og mye å bidra med.

Jeg har ikke mye å tilføye til det svaret jeg har gitt, annet enn at det er klart at Heimevernet er inne i en helt ny militær situasjon hvor det planlegges mindre for invasjonforsvar enn tidligere. Man tenker mer i retning av terroraksjoner, trusler knyttet til klimaendring og bidrag til norske operasjoner i utlandet, hvor Heimevernet gir en base av folk med kunnskap som kan brukes. Så Heimevernet har fått mange nye oppgaver. Det framgår at det vil bli noe redusert øvingsaktivitet i Heimevernet i en kort periode, men at det på lengre sikt opprettholdes og styrkes med ytterligere bevilgninger.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:23:17]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

I Østlendingen mandag 11. mai i år sier sjefen for HV-05 – altså Hedmark og Oppland – oberstløytnant Nils Arne Skaret:

«I år blir ingen HV-soldater i Hedmark og Oppland trent. – Utviklingen er faretruende. Fortsetter dette, vil Heimevernet dø ut.»

Det er klart at når en oberstløytnant – i dette tilfellet sjef for HV-05, som består av ca. 3 500 soldater – ser med uro på den utviklingen som Heimevernet er inne i, og det er ikke bare han som sier det, jeg får mange slike meldinger fra andre heimevernsdistrikter rundt omkring i Norge, må vi som stortingsrepresentanter, og statsråden, ta slike signaler alvorlig. Det er alvor.

Statsråd Erik Solheim [11:24:24]: Ja, selvsagt skal man lytte til en oberstløytnant som legger fram bekymringer. Vi har heldigvis yringsfrihet i Norge, og det er bare positivt at også militære ledere tar del i debatten om hva som er en riktig og fornuftig forsvarspolitik for Norge.

Jeg kan ikke gå god for den påstanden, i og med at jeg ikke er noen ekspert på dette. Som det framgår av tallene her, er det en kortvarig nedgang, men det vil bli en økning. Og, som det står i svaret, det planlegges for at antall personell og antall treningsdøgn for innsatsstyrkene i 2009 skal bli det høyeste siden styrken ble etablert. Øvings- og treningsaktiviteten knyttet til innsatsstyrkene er høyt prioritert i 2009. Hvorvidt det finnes regionale variasjoner i dette bildet, er ikke jeg den rette til å svare på – da må nesten forsvarsministeren komme og gi et enda mer presist svar.

Spørsmål 4

Tord Lien (FrP) [11:25:33]: Mitt spørsmål er til miljø- og utviklingsministeren:

«Bestandsmålet for jerv er ifølge rovviltforliket 39 ynglinger. I fjor ynglet det 51 jerv, en overoppfyllelse på 30 pst. I rovviltregion 1 skal det ifølge forliket ikke finnes jerv. I Luster er populasjonen av jerv allikevel høy og medfører store utfordringer for både utmarksnæringene og villreinen i Vest-Jotunheimen. Luster er på mange måter porten mot Vestlandet, og etablering av en jervstamme der kan åpne hele Vestlandet for jerv.»

Hva vil statsråden foreta seg for å sørge for at jerven ikke får fotfeste i Luster?»

Statsråd Erik Solheim [11:26:18]: Jeg vil takke for spørsmålet.

Rovvilt er en viktig og verdifull del av det norske naturmangfoldet, og rovviltforvaltningen er som kjent grundig behandlet i Stortinget.

Gjennom rovviltforliket er det klargjort at vi i Norge årlig skal ha 39 ynglinger av jerv, 65 ynglinger av gaupe, 15 ynglinger av bjørn og tre ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ulv. Et av hovedprinsippene for rovviltforvaltningen er at rovvilt og utmarksbasert beite-næring skal være arealdifferensiert, noe som innebærer at beitebruk og rovvilt gis ulik prioritet i forskjellige deler av landet. For jerv er det bl.a. for rovviltregion 1 ikke fast-satt mål om yngling. Regionen omfatter Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og Vest-Agder.

Jeg vil understreke at prinsippet om arealdifferensie-ring ikke er ensbetydende med at områder som er priori-tert til beitebruk, til enhver tid skal være frie for rovvilt, eller at beitedyr skal utelukkes i områder hvor rovvilt gis prioritet. Jerv og annet rovvilt har stor vandringskapasitet, noe som tilsier at de til tider også vil oppholde seg i priori-terte beiteområder. Den geografiske beliggenheten til Luster medfører at det fra tid til annen vil vandre inn jerv fra nærliggende områder, uavhengig av hvilke administrative grenser vi tegner på kartet. Slik sett må det derfor også i framtiden påregnes at det vil være jerv i området.

Samtidig vil jeg presisere at terskelen for felling av rov-vilt er lav i områder hvor beitebruk har forrang foran rov-vilt, slik som i Luster kommune. I Luster er det siden 2005 registrert tre ynglinger av jerv. I samtlige hi er mordyr og unger tatt ut og avlivet av Statens naturoppsyn. I tillegg er en rekke enkeltdyr felt med bruk av helikopter. I 2009 er det i Luster tatt ut elleve dyr fordelt på to hiuttak og fem enkeltdyr etter vedtak fra Direktoratet for naturforvaltning. Dette viser at miljøforvaltningen allerede iverk-setter nødvendige tiltak i tråd med forvaltningsmålene for region 1.

På landsbasis har hiuttak og ekstraordinære fellinger de siste årene medført at det reelle antallet ynglinger før beiteslipp har ligget svært nær bestandsmålet. I 2007 var det etter ekstraordinære uttak 40 ynglinger, mens det i 2008 var 41 ynglinger. Dette er ensbetydende med et høyt presisjonsnivå i forvaltningen, og det er derfor ikke rele-vant å snakke om noen overoppfylling av det nasjonale bestandsmålet for jerv.

Tord Lien (FrP) [11:28:40]: Jeg er helt enig med stats-råden om én ting, at en grense på et kart har liten rele-vans for rovdyr. Da kan man jo spørre seg om ikke det i seg selv skulle indikere at man skulle ha tatt en revisjon av disse grensene som man tross alt har satt.

Jeg er for så vidt glad for at statsråden innrømmer – skulle jeg til å si – hvor mange dyr som er blitt skutt i Luster. For DN – Direktoratet for naturforvaltning – påstod før fjorårets sesong at det var maksimalt to dyr i området, og man hadde skutt elleve – så det ville vært en overopp-

fyllelse på 550 pst. Det regner jeg med at statsråden ville vært veldig fornøyd med på en rekke andre områder.

Men det er også et annet område der rovdyr er ute av den sonen de skal være i, og det er Osdalsflokken i Ren-dalen kommune. Det er klart slått fast at yngling av ulv kun skal skje innenfor forvaltningsområdet for ulv. Vil statsråden foreta seg noe i den anledning?

Statsråd Erik Solheim [11:29:47]: Jeg beklager, men jeg oppfattet ikke det siste spørsmålet. Kan presidenten tillate at Tord Lien får gjenta spørsmålet – var det om Osdalsflokken?

Presidenten: Vær så god, Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [11:29:56]: Takk, president. Bekla-ger.

Jeg spør altså om Osdalsflokken, som det er dokumen-tert yngler langt utenfor forvaltningsområdet for ulv. Hva vil statsråden foreta seg?

Statsråd Erik Solheim [11:30:07]: Det var nettopp det jeg tenkte at spørsmålet dreide seg om, siden start-spørsmålet var om jerv. Men la nå det være.

For det første tror jeg at når det gjelder grenser, kan jeg bruke det gamle utsagnet til Heide Steen, at han ikke så noen grenser under vann. Jeg tror heller ikke jerv og ulv ser alle de grensene vi tegner på kart. Det tror jeg vi bare må innse. Derfor er det ikke mulig å være absolutt presis. Men det svaret jeg gav om jerv, viser til fulle at det funge-rer, at vi tar ut akkurat det vi sier vi skal gjøre i henhold til rovdyrforliket, og at vi faktisk finner den riktige balansen mellom det at det er rovdyr, som nesten alle nordmenn vil ha i norsk natur, og det at man kan drive beitebruk og føle seg trygg i distriktene.

Når det gjelder Osdalsflokken, er den saken til behand-ling i departementet. Jeg kan nesten ikke svare på det i Stortinget før saken er ferdigbehandlet.

Tord Lien (FrP) [11:30:58]: Det siste har jeg vel noen grad av forståelse for. Saken har ligget til behandling så lenge, til tross for at budskapet har vært at rovdyrforliket skal ligge fast. Senterpartiets stortingsrepresentanter far-ter rundt og sier at vi må forholde oss til rovdyrforliket, når de blir utfordret på bestandsmålene. Men i dette tilfel-let er det klart at så lenge denne debatten foregår, er det ikke noen automatikk i at rovdyrforliket skal ligge fast, for i rovdyrforliket er det slått klart fast at det at tisper yngler utenfor forvaltningsområdet, skal ikke finne sted. Da kan det være nærliggende å anta at det at rovdyrforliket skal ligge fast, nærmest bare er retorikk som er brukt av enkel-te av regjeringsmedlemmenes støttespillere når det passer seg slik. Da er spørsmålet: Er ikke nå tiden inne til at vi faktisk reviderer hele rovdyrforliket?

Statsråd Erik Solheim [11:32:01]: Nei, etter min opp-fatning er rovdyrpolitikken fornuftig politikk, som vi trygk kan ta med inn i neste periode. Selvsagt vil det alltid være behov for kontinuerlig justering, oppdatering og å se på

hva som har fungert bra, og hva som ikke har fungert bra. Dette er et forlik som i denne perioden har hatt støtte fra samtlige partier unntatt Fremskrittspartiet, og det avspeiler det jeg kaller «the silent majority», det tause flertall – det var Nixons visepresident som fant på det uttrykket. Det er et stort flertall nordmenn som ønsker rovdyr i norsk natur, og som også ønsker at man skal kunne drive sauebruk i Distrikts-Norge og at man skal føle seg trygg der. Vi skal klare begge deler. Det er det rovdyrforliket handler om.

Osdalsflokket er en avveining mellom det at dette er utenfor ulvesonen, som spøreren sier, og at det på den annen side ikke er sannsynlig at denne flokken vil påføre skade i det området den har skaffet seg et revir.

Spørsmål 5

Elisabeth Aspaker (H) [11:33:07]: Jeg har følgende spørsmål til justisministeren:

«Det er nå etablert fem regionale barnehus. Store avstander til barnehusene gjør at både domstoler og politi i for liten grad benytter det nye tilbudet. Begrunnelsen er knapphet på personell og høye reisekostnader. Konkret betyr dette at mange barn ikke får den koordinerte oppfølging barnehusene var ment å gi.

For å løse problemet knyttet til domstolen, vil statsråden vurdere en ordning med fast dommer tilknyttet regionale barnehus for å forestå dommeravhør og som ambulerer til den aktuelle domstol når saken behandles?»

Statsråd Knut Storberget [11:33:42]: Svaret er: Ja, det vil vi vurdere.

Jeg er glad for at representanten Aspaker tar opp et spørsmål om barnehus. Det står i Regjeringens erklæring at man skal møte barn på en mye bedre måte i strafferettsapparatet enn det vi har gjort tradisjonelt sett. Det var også årsaken til at vi skrev inn i Soria Moria-erklæringen at vi skal vurdere å opprette *ett* barnehus. I løpet av disse årene vi nå har bak oss, har vi ikke bare «vurdert» å opprette ett, men vi har opprettet fem – i Bergen, Hamar, Kristiansand, Trondheim og Tromsø. Jeg er veldig glad for det. Det er noe som etter mitt skjønn vil gagne mange barn, men det er ikke minst et eksempel på hvordan man kan få flere profesjoner til å samhandle når mennesker står i vanskelige situasjoner, og at strafferetten alene ikke får monopol på hvordan vi skal møte barn som utsettes for overgrep – for vi trenger et annet alternativ. Vi trenger andre veier ut for de barna. Men vi trenger også de strafferettslige reaksjonene – og det får vi jo.

Jeg har bedt om å få oversikt over hvor mange barn som har vært på barnehusene i Norge, og det gir grunn til å gi honnør til barnehusene, politiet og domstolene som følger godt opp i forhold til barnehusene. Barnehuset i Bergen hadde f.eks. i 2008 153 dommeravhør av barn. Det er mange barn. Så langt i år er det avholdt 97 dommeravhør i Bergen, som gjør sitt til at tallet er stigende. På Hamar ble det avholdt 70 dommeravhør i 2008 – så langt i 2009, 55. Så man er i godt driv. Omfanget, volumet på det, er faktisk større og høyere enn det jeg turte å håpe på, tatt i

betraktning de problemer man har med tanke på at det ikke er barnehus i hver eneste kommune i Norge. Noen steder må man ta hensyn også til barn. Det kan være langt å reise fra midtre Hålogaland opp til Tromsø. Det kan også være langt å reise til barnehuset på Hamar, som gjør sitt til at vi har utfordringer i forhold til å tette igjen noen hull. Jeg har sagt før, og jeg gjentar det gjerne her i Stortinget, at vi bør ta sikte på å få supplement til den strukturen vi har i dag. Jeg har særlig pekt på Stavanger og Ålesund, og ikke minst på at vi bør få i drift barnehuset i Oslo slik at vi kan møte et større antall barn som trenger god hjelp.

Når jeg svarer så tydelig og klart på spørsmålet om vi vil vurdere spørsmålet om mer fast dommertilknytning, handler det også om å la dommerne slippe å reise. Jeg er kjent med at man bl.a. i Kristiansand tingrett vurderer en slik ordning. Kristiansand tingrett tar seg av dommeravhørene for et større område, slik at sorenskriveren på Lister slipper å reise inn til Kristiansand når han skal foreta dommeravhør. Jeg kan ikke se noen hensyn, verken av rettssikkerhetsmessig art eller av praktisk art som skulle tale mot at man kan la slike praktiske løsninger få etablere seg. Jeg vet at det også er dialog mellom Politidirektoratet, domstolsadministrasjonen og barnehusene om dette. Så dette er forhold vi skal vurdere når vi nå ser hvordan barnehusene fortsatt vil fungere.

Elisabeth Aspaker (H) [11:37:29]: Jeg vil takke statsråden for svaret, som jeg er veldig tilfreds med.

Det er helt klart et stort tverrpolitisk engasjement i Stortinget for at det skal komme flere tiltak, som partiene også har forpliktet seg til gjennom landsmøtene denne våren. Barnehusene er et av de tiltakene som står langt opp på listen.

Det er også slik at skal dette reelt sett bli et landsomfattende tilbud, er vi nødt til å eliminere de argumentene man i dag til en viss grad har for at man ikke bruker barnehusene. Jeg er helt enig med statsråden i at det er ønskelig at flere barn skal kunne komme til én dør, slik at de slipper å fortelle historien sin mange ganger. Samtidig erkjenner også jeg at det kan være argumenter innimellom for at barnehusene allikevel ikke skal brukes.

Når statsråden nå er så tydelig på dette når det gjelder domstolen, ser han da at det kan være andre måter å håndtere det på når det gjelder politiet, for politiet bruker noen av de samme argumentene for ikke å bruke barnehusene?

Statsråd Knut Storberget [11:38:34]: Jeg mener at det er barnets beste som må veie tyngst – ikke dommerens beste og politiets beste. Derfor har jeg i flere sammenhenger sagt at jeg faktisk mener at en del av aktørene må finne seg i å måtte reise litt hvis det letter trykket for barna. Men vi skal være åpne for praktiske løsninger som bidrar til at vi får en god ordning rundt dette. Regjeringa har også etablert egne spesialteam for denne typen saker. Det er klart at hvis vi ser praktiske løsninger, er vi villige til å vurdere det.

Jeg er også veldig glad for, som representanten Aspaker sa, at det har vært et tverrpolitisk press og en tverrpolitisk enighet når det gjelder å bygge opp slike tilbud. Det

jeg har registrert, er at det måtte en rød-grønn regjering til for å få etablert barnehusene. Da må det også en rød-grønn regjering til for å utvikle ordningen på best mulig måte.

Elisabeth Aspaker (H) [11:39:28]: Statsråden må bare innrømme at han kom litt til dekket bord, for det lå ferdig utredninger. Det var bare å ta fatt på å virkeliggjøre de planene som lå i departementet – men la nå det ligge.

Det er viktig for meg å få en bekreftelse fra statsråden på at det nå kommer til å bli etablert et barnehus i Oslo i løpet av året, slik det er forutsatt i budsjettet. Så synes jeg det er gledelig, slik det er antydning her, at det kanskje blir etablert flere barnehus – både i Ålesund, Stavanger og flere steder – for reelt sett å få ordningen landsdekkende, at vi ikke skal slå oss til ro med at de fem husene som er etablert i dag, er det vi skal ha til syvende og sist. Vi lever jo i et land som har noen avstandsmessige utfordringer. Selv om man eliminerer det med kostnader osv., er det klart at det kan være knapt med mannskaper slik at noen må være borte hele dagen på grunn av oppdrag som kun tar kort tid når man er på selve barnehuset.

Statsråd Knut Storberget [11:40:33]: Aller først: Vi kom ikke til dekket bord når det gjaldt barnehusene. Det forelå mange tanker og planer rundt det, men den store utfordringen var først og fremst å få flettet sammen proposisjoner og å få flere departementer til å arbeide sammen, og det økonomiske. Vi valgte fra Regjeringas side å prioritere det – ikke store skattelettelser osv. til dem som har det godt fra før. Det var et veldig tydelig politisk valg. Hvis ikke kunne den forrige regjeringa ha etablert disse husene – verre er det jo ikke.

Det andre er at vi tar sikte på å åpne et barnehus i Oslo. Vi jobber intenst med det. Jeg har hatt møte med politidirektøren i dag om dette. Jeg har også hatt møter med politimesteren tidligere, slik at det håper jeg vi skal klare i løpet av 2009, som vi har antydning. Når det gjelder de øvrige stedene i Norge – Stavanger og Ålesund – har jeg pekt på at det vil tette noen hull, særlig der det er snakk om lange strekninger. Det er et budsjettmessig spørsmål som vi må komme tilbake til i framtidig budsjetter.

Så er jeg også litt opptatt av at vi ikke må la ordningen få vokse for fort. Vi må kunne se hvordan dette fungerer, men vi er godt på vei.

Spørsmål 6

Odd Einar Dørum (V) [11:41:49]: Jeg har dette spørsmålet til statsråd Storberget:

«Krisesentrene er trygge oppholdssteder for mennesker i en akutt krisesituasjon. Krisesentrene fungerer også som et midlertidig oppholdssted for personer som er utsatt for menneskehandel før bosetting eller hjemreise. Jeg har blitt kjent med at enkelte ofre for menneskehandel har blitt værende på krisesentre over lang tid. Dette er en uheldig situasjon, både for ofrene selv og for andre brukere av krisesentrene.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre botilbud for personer utsatt for menneskehandel?»

Statsråd Knut Storberget [11:42:23]: Aller først vil jeg si at dette er kanskje et av de viktige spørsmålene når det gjelder hvordan vi møter dem som kommer til Norge for å drive prostitusjon, og vi har pekt på at vi må finne veier ut av prostitusjonen. Man tyr lett til lovforbud og særegne bevilgninger inn mot politiet og spesielle prosjekter, som er viktig, men samtidig er vel dette et av de tiltakene som virkelig setter oss på prøve.

Jeg har i dag forsøkt å skaffe rede på hvor mange som er på krisesentrene i dag. ROSA-prosjektet, som representanten Dørum kjenner veldig godt til, har opplyst overfor meg at det pr. i dag antakelig er litt over 40 på krisesentrene. Seks-sju av dem har vært der over lengre tid. Vi ser nå at en god del av de tiltakene den forrige regjeringa var med på å sette i gang, og som vi har valgt å videreføre, bl.a. gjennom ROSA-prosjektet i Oslo, fungerer for mange av disse jentene – kanskje bedre enn det vi hadde forventet. Men det er utfordringer, særlig når det gjelder boliger.

Det jeg har lyst til å si når det gjelder tiltak, er at jeg mener at ROSA-prosjektet, som ble satt i gang av daværende statsråd Dørum, er et veldig viktig prosjekt. Det er målrettet, rimelig, det fungerer godt, og det har blitt evaluert godt. Det ønsker vi skal fortsette, og vi har også lagt opp til at det skal fortsette. Det er helt avgjørende.

Så er det slik at høsten 2007 ble det fra Kirkens Bymisjon – nærmere bestemt Nadheim, som etter min mening gjør en forbilledlig jobb på dette området – i samarbeid med ProSentret og ROSA-senteret sendt ut en søknad til Justisdepartementet om støtte til å opprette boliger med et oppfølgingstilbud til ofre for menneskehandel. Det er en del av tiltak 10 i den planen som vi offentliggjorde, «Stopp menneskehandelen». Dette prosjektet og den søknaden er imøtekommet. Det resulterte i åpningen av Lauras Hus i april i år. Sentrene har jo flotte navn – Rosa og Laura. De kan være oppkalt etter mange som kan ha vært sentrale i dette. Lauras Hus er på mange måter svaret fra Regjeringa på representanten Dørums spørsmål. Det er et tilbud som er opprettet spesielt med henblikk på ofre for menneskehandel. Her tilbys ikke bare boliger, men det er også et døgnbemannet oppfølgingstilbud med individuelle tiltaksplaner for hver enkelt beboer. Det er lagt opp til et nært samarbeid med andre relevante profesjoner, og driftsansvaret for Lauras Hus er delegert til Nadheim, en virksomhet som har mange års erfaring med dette.

Så vil jeg bare til slutt si at Stortinget har bevilget 10 mill. kr til oppfølging for de frivillige og andre aktører, særlig rettet mot disse jentene som er i menneskehandel og i prostitusjon. Vi er i ferd med å fordele disse midlene nå. For oss bidrar spørsmålet fra representanten Dørum til å sette ekstra press på tiltak som kan bidra til bosetting. Da tenker jeg ikke bare på boliger, men når vi i departementet nå fordeler disse pengene, ønsker jeg å understreke behovet for tiltak som kan bidra til at man kommer inn i vanlige sosiale rammer, dvs. arbeidsmessige tiltak, utdanningsmessige tiltak og andre tiltak. For det er jo ofte en forutsetning for å kunne klare å skaffe seg sin egen

bolig. Vi skal bruke de pengene godt. Det er penger som vil brukes utover det som nå er nevnt, bl.a. til Lauras Hus, og som jeg håper kan få en viss geografisk spredning, slik at vi kan få noen tiltak i Stavanger, Bergen og andre steder hvor vi vet at det er i ferd med å gjøres godt arbeid strafferettslig, men også ellers for disse jentene.

Carl I. Hagen hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Einar Dørum (V) [11:46:33]: Jeg takker statsråden for et svært grundig svar, et svar som viste tydelig at det statsrådets hjerte banker for, og det mitt hjerte banker for, går i samme retning. Jeg er glad for at ROSA-prosjektet, som jeg kjenner til, fungerer på den måten statsråden nå bekrefter.

Min viktigste bekymring gjelder nok dem som har vært der over lengre tid, som statsråden sier er seks–syv personer. Jeg oppfatter som ham, at Lauras Hus og Nadheim, etter Laura Nadheim, er et utmerket tiltak, og jeg var selv borte i forløperen til dette for nesten ni år siden. At det nå har blitt etablert på denne måten, er svært bra. Jeg deler også statsrådets oppfatning av å bruke penger for å følge opp dette og få til en fast løsning, enten det er utdanning, arbeid eller bolig.

Så min tilleggskommentar blir bare følgende: Jeg legger til grunn at statsråden vil følge opp dette, slik at alt det som måtte være av propper i systemet, blir fulgt opp, for jeg oppfatter at det er hensikten i det svaret statsråden har gitt meg.

Statsråd Knut Storberget [11:47:34]: Ja, det mener jeg er et åpenbart poeng her, for vi kan bevilge penger og lage prosjekter. Men hvis vi skal få mennesker til å få til et reelt sporskifte i livet, hjelper det ikke bare med en tom bolig. En forutsetning for å få seg en bolig er ofte at arbeidet eller utdanningstilbudet er på plass. Jeg mener jo med all respekt å melde at en av hovedutfordringene våre er å få flere profesjoner til å snakke sammen over departementsgrensene. Derfor er jeg glad for at når det gjelder Lauras Hus, er det flere departementer som er inne og koordinerer det – Barne- og likestillingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justisdepartementet osv. er med og drar det lassett. Det er ikke så mange mennesker vi snakker om totalt sett, så dette rike samfunnet her må kunne håndtere denne utfordringen klokt. Det handler faktisk mye mer om at flere aktører ser dem enn om budsjettmessige spørsmål.

Så har jeg bestemt at vi skal begynne å ha oversikt over hvor mange som sitter på krisesentrene til enhver tid, slik at vi kan gripe inn når vi ser at det går over for lang tid.

Odd Einar Dørum (V) [11:48:42]: Statsråden er inne på kjernen i dette: Hvordan får man folk på tvers av etater og forvaltningsnivå til å samarbeide?

For noen år siden medvirket jeg med Justisdepartementets penger til å ansette barnevernsmedarbeidere på politistasjoner i Oslo, for å la det bli noe som dro i gang noe som Oslo kommune senere tok over. Jeg håper statsråden

enten er inspirert av denne ideen, eller andre ideer, og gjør det han kan for at det skal finnes noen i det statlige systemet som i hvert fall i en startfase kan bidra til å være gode losere for de menneskene som skal finne det fofestet som statsråden snakker om. Får man en los med seg på denne ferden i livet hvor ting skal komme på plass, tror jeg man også må se til noe av den kulturen som gjør at forvaltningsnivåene kan samarbeide.

Jeg etterlater rett og slett denne livets harde skolesrefleksjon. Det var ikke etter læreboken å ansette en barnevernskonsulent på et politibudsjett, men det var det som faktisk skulle til for å få til en løsning til slutt. Jeg lar bare tanken være hos statsråden, for jeg oppfatter at vi har lik oppfatning, ikke bare når det gjelder idealet, men også det å få det til i praksis.

Statsråd Knut Storberget [11:49:44]: Her er vi helt enige. Jeg mener at mange av de suksessprosjektene som vi ser, bl.a. i regi av mitt eget departement, ikke er der hvor vi nødvendigvis har pøst inn mest mulig penger, men det er der hvor vi har klart å få andre aktører ute i samfunnet til å være med og dra lassett. Barnvernsarbeiderne på politistasjonene er jo et veldig godt eksempel på det. Det har ikke bare bidratt til at politiet gjør en bedre jobb, det har også bidratt til at barnevernet vekkes med hensyn til at man trenger å være våken i forhold til en del av problemstillingen.

Barnehusene som er etablert, er et veldig godt eksempel på tverrprofesjonelt arbeid, og vi ser at mange unger allerede rapporterer om at man føler at man blir møtt på en helt annen måte. Det er ikke snakk om pengene i det. Noe må ligge der i bunnen, men det er først og fremst det at man slipper å gå fra dør til dør.

Når det gjelder dette arbeidet, særlig overfor kvinner som sliter i prostitusjon, er jeg overbevist om at er det noe som byr på utfordringer for jenter som kommer hit til landet, får en refleksjonsperiode, er det nettopp å finne fram ute i dette samfunnet, enten det er i det private eller i det offentlige. Det må vi hjelpe dem med.

Spørsmål 7

Vera Lyskløtt (V) [11:51:08]: Mitt spørsmål er til kunnskapsministeren:

«Det er kunnskapsministerens overordna ansvar at samtlige elever her i landet får den opplæringa de har krav på. Læremidler tilpassa Kunnskapsløftet Samisk har vært en mangelvare. I muntlig spørretime 30. april 2008 svarte statsministeren at samiske barn har krav på læremidler på samisk, og 7. mai 2008 svarte kunnskapsministeren skriftlig at ifølge opplæringsloven § 9-3 skal skolene ha tilgang til nødvendige læremidler.

Hvordan vil læremiddelsituasjonen i den samiske skolen nå være ved skolestart til høsten, skoleåret 2009/2010?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:51:55]: Lærebok-situasjonen for samisktalende elevar har vore ei utford-

ring i lang tid. Framleis står mykje igjen før alt er slik det bør vere, m.a. fordi manglande kapasitet er til stades i dei samiske forlaga. For Kunnskapsdepartementet er det viktig å sikre at dei samisktalande elevane får undervisning av like god kvalitet som andre elevar, og at det ligg føre gode, gjennomgåande læremiddel i samsvar med Kunnskapslyftet.

Det er Sametinget som har ansvaret for å stimulere til produksjon av samiske læremiddel, og årleg vert det stilt midlar til disposisjon over statsbudsjettet til det. På kap. 223 Samisk utdanningsadministrasjon vart det i 2008 løyvt om lag 32 mill. kr. Av denne summen brukte Sametinget 15 mill. kr til læremiddel. I år er det løyvt noko over 33 mill. kr. I tillegg har Kunnskapsdepartementet i 2009 stilt opp med 250 000 kr til eit forprosjekt om digitale læremiddel på samisk.

Etter konsultasjonar er det framleis einigheit om at ansvaret for samiske læremiddel skal liggje i Sametinget. Kunnskapsdepartementet har vore i dialog med Sametinget om dekningsgraden av samiske læremiddel. Departementet har slått fast at det er viktig å få heile læreverk i faga tilpassa den læreplanen som gjeld no, Kunnskapsløftet Samisk. For raskt å få dekt dei behova elevane har for heile læreverk, har ein kome til at ein i nokon grad skal basere seg på omsetjing av gode læreverk frå ikkje-samiske språk.

Om kort tid vil det verte etablert ei arbeidsgruppe som skal sjå på om det er mogleg å effektivisere læremiddelproduksjonen. Det vert no arbeidd med mandatet for gruppa, m.a. vil arbeidsgruppa verte beden om å leggje fram forslag til endringar slik at utviklinga av læremiddel etter Rammeplan for barnehagen og Kunnskapsløftet Samisk vert meir effektivt.

Sametinget har utvikla ein eigen strategisk plan for samiske læremiddel for perioden 2009–2012. Til strakstiltak har Sametinget løyvt ekstra midlar til omsetjing til samisk av eksisterande læreverk.

I Budsjett-innst. S. nr. 12 for 2008–2009 bad fleirtalet i kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen Kunnskapsdepartementet om å vurdere tilsyn for å sikre at dei rettane som samiske elevar har, m.a. til læremiddel, vert oppfylte. Departementet har i tildelingsbrevet for 2009 til Utdanningsdirektoratet følgd opp merknaden ved å skrive:

«Departementet ber direktoratet om i 2009 å gjennomføre tilsyn med fylkeskommunenes og kommunenes oppfølging av samiske elevers rettigheter etter opplæringsloven, herunder også tilgang på læremidler.»

Slik eg ser det, er det grunn til å tru at tilsynet vil vise at situasjonen framleis ikkje er god nok, og at det er behov for dialog og oppfølging mellom Sametinget, kommunane og sentrale styresmakter både når det gjeld kapasitet, omfang, kompetanse og prioriteringar i framtida.

Vera Lysklætt (V) [11:54:49]: Jeg takker for svaret, og jeg har et oppfølgingsspørsmål.

Dette er en sak jeg har satt fokus på utallige ganger i denne stortingsperioden, og ettersom dette er den aller siste ordinære spørretimen i denne perioden, ønsker jeg å trekke fram denne viktige saken en siste gang.

Som mangeårig lærer i den samiske skolen og med egne barn som har vært elever der, vet jeg så altfor godt hva dette går ut på. Venstre har i hele denne stortingsperioden ønsket å bevilge flere millioner kroner mer i sine alternative budsjetter til samisk læremiddelproduksjon, men dette har dessverre ikke fått støtte fra de andre partiene.

Høsten 2009 skal det gjennomføres nasjonale prøver i lesing på samisk for elever med samisk som førstespråk. Hvilket utbytte av nasjonale prøver generelt ser kunnskapsministeren for seg for elever som i dette tilfellet har manglet og vært uten læremidler store deler av sin skolegang?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:55:49]: Utbyttet av nasjonale prøver og andre måtar å kartleggje kunnskap på er jo til stades sjølv om ikkje opplæringa har vore tilfredstillande, for det er viktig å ha kunnskap nettopp om situasjonen og kva læringsutbyttet har vore. Det uheldige er jo ikkje det, det uheldige er jo at opplærings situasjonen ikkje har vore god nok på grunn av mangel på læremiddel.

Dette er, som representanten seier, eit svært alvorleg problem som har vart over tid, og eg skal ikkje sjå bort ifrå at pengar kan ha noko med det å gjere. Men det er heilt openbert og vel dokumentert at det òg er andre problem som er svært sentrale: mangel på god nok planlegging, produksjon av bøker som ikkje vert tekne i bruk og manglande samarbeid mellom dei ulike aktørane som skal sikre at bøker kjem fram. Det er nettopp derfor vi har gjennomført fleire tiltak, som eg har nemnt her. Vi skal føre tilsyn med dei, og Sametinget har vedteke strakstiltak etter dialog med Kunnskapsdepartementet.

Vera Lysklætt (V) [11:56:53]: Jeg takker for svaret, og har et siste spørsmål.

Siden 2005 har det vært en dramatisk nedgang i antallet samiske elever ved grunnskoler over hele landet. På to år har antallet elever som velger samisk, gått ned med hele 26 pst. Dette har selvfølgelig å gjøre med den store mangel det er – og altfor lenge har vært – på tilgangen til læremidler, men det legges heller ikke godt nok til rette på andre måter for dem som ønsker, og har krav på, undervisning i faget. Blant annet her i Oslo har det vært altfor vanskelig for elever som ønsker undervisning i samisk, å kunne gjennomføre det. Undervisningen har ofte blitt lagt til en annen skole og på den andre siden av byen, noe som selvfølgelig også går ut over undervisningen i andre fag.

Hva vil kunnskapsministeren nå konkret gjøre slik at det kan bli enklere for de elevene som ønsker å ha enten nord-, sør- eller lulesamisk uansett hvor de bor i landet?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:57:48]: Alle elever i Noreg har rett til opplæring i samisk, og vi har kriterium for korleis den retten skal setjast ut i livet. Dei gjev etter mitt syn gode rettar for elevane. Men det kan vere ulike grunnar til at det vert færre elevar som har samisk. Eg skal ikkje sjå bort ifrå at det òg kan ha med læremiddele situasjonen å gjere, men eg må presisere at det er opp til den enkelte kommunen å leggje til rette for at den retten kan verte oppfylt på ein god måte. Vi er opptekne av

å følge opp det. Så har eg gått igjennom dei tiltaka som har med læremiddelsituasjonen å gjere. Eg er einig i at det er ekstremt viktig å få gjort noko med det raskt, og derfor jobbar vi tett med det.

Presidenten: Dermed er spørretimen over.

– Representanten Per Sandberg har anmodet om å få stille et aktuelt hastespørsmål til statsråd Dag Terje Andersen, og det er innvilget.

Da vil Per Sandberg få ordet for å stille sitt spørsmål. Taletiden er fra tre til fem minutter, maksimalt fem minutter. Deretter vil statsråden få besvare spørsmålet – kanskje litt romsligere, hvis han ønsker det. Så vil øvrige partigrupper få anledning til en kort kommentar, og så statsråden til slutt.

Dette er i henhold til forretningsordenens § 37 a annet ledd.

Ad opplysninger i media om oppholdstillatelse gitt til personer med tilknytning til Taliban

Per Sandberg (FrP) [11:59:23]: Med bakgrunn i det oppslaget som vi våknet opp til i dag tidlig, valgte jeg å ta initiativ og benytte meg av § 37 a, fordi jeg mener situasjonen er meget alvorlig.

Vi har i lengre tid blitt nærmest advart fra Politiets sikkerhetstjeneste om at enkelte personer har kommet til Norge med ukjent agenda. I dag får vi altså gjennom et stort oppslag i Aftenposten bevis for at en rekke personer med direkte og indirekte tilknytning til Taliban faktisk har fått opphold i Norge.

Jeg ser at det i retningslinjene til UDI er et eget kapittel om Taliban, og hva som skal legges til grunn for at de som har tilknytning til Taliban, skal få opphold i Norge. Det er i seg selv kritikkverdige at man overlater til UDI nærmest å tolke disse retningslinjene slik at hvem som helst kan få opphold i Norge.

Jeg tillater meg også kort å sitere fra Aftenposten. Der er det tatt fram fire eksempler på personer som har hatt sterk tilknytning til Taliban, og som har fått opphold i Norge:

- En person opplyste «å ha vært med på å arrestere og torturere lokale kommandanter som kjempet mot Taliban». – Har fått opphold i Norge.
- En annen person søkte «om opphold i oktober 2003 med henvisning til at hans familie var ansvarlig for en rekke drap». – Har fått opphold i Norge.
- En tredje person «søkte asyl i 2003. Begrunnet asylsøknad med at «familien hans levde godt under Taliban».» – Har fått opphold i Norge.
- En fjerde person søkte «asyl fordi han fryktet å bli drept etter å ha hjulpet syv Taliban-fanger å rømme fra et fengsel». – Har fått opphold i Norge.

Jeg registrerer også at en av våre soldater, en veteran, som er den eneste som tør å stå fram, i denne sammenhengen sier at de «fleste veteranene er redde for å stå fram». I Forsvaret er de «advart mot at det kan komme reaksjoner, blant annet fra ytterliggående miljøer» i Norge.

I en sånn situasjon vil altså UDI og den sittende regje-

ringen gi opphold til flere og flere. Det antydes at det er syv personer foreløpig, men ingen vet hvor mange det er. For Fremskrittspartiet er dette totalt uakseptabelt.

Jeg mener også at både i forhold til sikkerheten i Norge og sikkerheten til våre soldater er det en annen alvorlig sak i dette bildet, nemlig at man pulveriserer asylinstituttet til de grader. Man snur intensjonene i asylinstituttet fra å ha muligheter til å gi beskyttelse for personer som er forfulgt, til å gi beskyttelse til personer som forfølger personer, og det synes jeg ikke Norge kan være bekjent av overhodet. Man gir altså opphold, selv om behovet ikke kan dokumenteres, til personer som i hvert fall indirekte har begått drap på norske soldater, og som nesten daglig bekjemper norske soldater, som rett og slett er ute i fredsoppdrag. Disse personene åpner man for å gi opphold i Norge. Det vitner jo om at norsk innvandringspolitikk er skjøvet totalt til side i forhold til det som var intensjonene. Og man fortsetter å bruke internasjonale konvensjoner. Man bruker Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen på en slik måte at også den konvensjonen blir sett i et lys som det ikke står respekt av.

Når PST gjennom lengre tid har advart, er det nå betimelig ut fra dette oppslaget i dag, å spørre statsråden: Vil nå Regjeringen foreta en gjennomgang av retningslinjene, særlig av det kapitlet som går på Taliban og andre mennesker som har vært involvert i terrorvirksomhet, og redigere det på en slik måte at disse hindres opphold i Norge? Vil statsråden og Regjeringen også sørge for å ta kontroll og styring over UDI og UNE på en slik måte at vi får de resultatene og ønskene vi har i forhold til å gi opphold i Norge, nemlig å gi beskyttelse til de menneskene som har behov, og bekjempe terrorisme, som er et av de store målene som også Norge har sluttet seg til?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:04:34]: La meg for det første understreke at det å være krigsforbryter ikke i seg selv gir grunnlag for opphold i Norge, noe Aftenpostens oppslag kan gi inntrykk av. Personer hvor det kan være mistanke om krigsforbrytelse, skal vurderes for straffeforfølgelse i Norge. Det er opprettet et nasjonalt statsadvokatembete som bl.a. skal etterforske og vurdere straffeforfølgning av mulige krigsforbrytere.

Selv om det slås fast som en realitet at slike personer kan være utsatt for forfølgelse i Afghanistan, betyr ikke det at norske utlendingsmyndigheter uten videre gir dem beskyttelse. Sakene skal vurderes i forhold til den såkalte eksklusjonsbestemmelsen i Flyktningkonvensjonen. Eksklusjon betyr at personer som har begått alvorlige forbrytelser, ikke har rett til flyktningstatus i Norge. Det er det som er grunnlaget for UDIs praksis i slike saker. I denne sammenhengen vil jeg påpeke at i henhold til UDIs praksisnotat skal spørsmål om eksklusjon alltid vurderes.

Jeg kjenner ikke de enkeltsakene som er omtalt i Aftenposten i dag, og kan derfor ikke gå inn i hver enkelt av dem. På generelt grunnlag kan jeg imidlertid si at det ikke er ukjent for utlendingsmyndighetene at asylsøkere gir opplysninger som opplagt ikke er riktige, fordi de feilaktig tror at det vil kunne gi grunnlag for opphold i Norge. Så langt jeg har kunnet bringe på det rene i dag – det er tross

alt mindre enn en time siden jeg fikk høre om at jeg skulle hit og besvare dette spørsmålet – har heller ikke UNE gitt opphold til noen personer hvor det er lagt til grunn at vedkommende har sentral tilknytning til Taliban.

Jeg understreker at vi foreløpig ikke har kunnet gå grundig inn i saken. Jeg er imidlertid informert om at UNE aldri har bekreftet, sånn som det framgår av Aftenposten i dag, at et ukjent antall talibanere har fått opphold i Norge.

Personer som kan frykte forfølgelse ved retur til hjemlandet, men som har gjort seg skyldig i alvorlige overgrep mot sivile mv., er i utgangspunktet utelukket fra flyktningstatus. Våre internasjonale forpliktelser innebærer imidlertid at personer som bl.a. risikerer dødsstraff, eller å bli utsatt for tortur ved retur til hjemlandet, vanskelig kan returneres med tvang.

Presidenten: Presidenten gir nå anledning til korte kommentarer.

Bent Høie (H) [12:07:46]: Jeg hadde forventet at statsråden tok denne saken betydelig mer alvorlig. Her står en overfor en situasjon der det norske asylinstituttet står i fare for å bli rammet av manglende tillit og folkelig oppslutning fordi en ser denne typen helt uholdbare utslag. Spørsmålene som her tas opp, er jo knyttet opp til en retningslinje som Regjeringen har godkjent. Det kommer tydelig fram at dette gjelder f.eks. en sentral tilknytning til Taliban.

«Ledere og kommandanter på provins- eller sentralnivå og/eller de som har begått alvorlige overgrep kan være utsatt hvis de ikke har et innflytelsesrikt nettverk til å beskytte seg.»

Dette står det i retningslinjene, godkjent av Regjeringen.

Jeg hadde forventet i dag at statsråden hadde sagt at disse retningslinjene skal gjennomgås på ny og endres.

Det andre forholdet som statsråden heller ikke var inne på, er at en del av disse personene har fått avslag fra UDI, men har fått opphold av UNE. Det reiser igjen et stort spørsmål ved UNEs selvstendige rolle. Poenget er at hvis statsråden gjør som både Høyre og Fremskrittspartiet i realiteten nå ber om, nemlig endrer retningslinjene, så vil det ha betydning i forhold til UNEs praksis. Denne saken og saken som vi har hatt knyttet til personer fra Somalia som bruker trussel om kjønnslemlestelse for å få opphold, viser med all tydelighet at det nå er behov for også å kunne instruere UNE i prinsippspørsmål, sånn at en igjen får en politisk styring med norsk asylpolitikk.

Så til det neste spørsmålet som statsråden heller ikke tar opp. Han viser til at vi har et eget statsadvokatembete som skal vurdere straffeforfølgelse for krigsforbrytelser. Men hvordan skal statsadvokaten kunne forfølge og vurdere straffeforfølgelse for krigsforbrytelser, når det kommer klart fram i saken at informasjonen som framkommer i asylintervjuet til UDI og eventuelt UNE, ikke blir videreformidlet til politiet eller til statsadvokaten? Da er det heller ingen mulighet for å foreta en straffeforfølgelse. Også dette må åpenbart være en systemsvikt som statsråden er nødt til å ta tak i. Det er jo klart ut ifra Flyktningkonvensjonens artikkel 1F at i de eksemplene som Aften-

posten i dag trekker fram, sånn som de framstår, burde det vært åpenbare årsaker til å få en eksklusjon i forhold til å kunne få opphold. Dette er det også god grunn for statsråden til å undersøkt konkret når han får tid til dette.

Så for Høyre er det et klart krav at Regjeringen gjennomgår retningslinjene på nytt for å få gjort endringer knyttet til i realiteten å framheve det å ha en sentral posisjon og å ha foretatt overgrep som en spesiell grunn til å få opphold, i forhold til en politisk oppfatning. Dette må endres.

Det andre er at en må helt klart må få på plass en ordning knyttet til UNE som gjør at en kan gi politiske retningslinjer for UNEs prinsippavgjørelser – ikke i enkeltsaker, men prinsippavgjørelser.

For det tredje må man sørge for at man har et system som gjør at når det oppdages forhold som åpenbart er straffbare, sikres varsling videre, sånn at det faktisk blir en straffeforfølgelse. Hvis en ikke skaper et asylinstitutt som har befolkningens oppslutning fordi det blir ansett som rimelig, er jeg redd for at vi undergraver de internasjonale konvensjonene som Norge er en del av, og som det er viktig å verne om.

Presidenten: Neste taler er Bjørg Tørresdal, deretter Trine Skei Grande.

Bjørg Tørresdal (KrF) [12:12:27]: Norge skal ikke være en nødhavn for terrorister fra Taliban eller for kriminelle. Våre internasjonale forpliktelser, som vi er enige om i Stortinget, betyr ikke at vi skal skape en tilflukts- havn eller et tilfluktssted for mennesker som vil bryte internasjonale lover. Men det er krevende å gi beskyttelse til dem som har krav på det, og samtidig ha den rette balansegangen i forhold til hvem som skal få beskyttelse.

Når det gjelder straffeforfølgelse av krigsforbrytere, er Kristelig Folkeparti helt klar på at alle de som bryter norsk lov etter at de har kommet hit, eller som man har mistanke om har begått kriminelle handlinger mot sivilbefolkningen, og det er grunn til straffeforfølgelse, skal straffeforfølges. Og det er sånn – en kunne få et annet inntrykk da en leste Aftenposten i dag – at ingen mennesker uten videre får opphold i Norge. Det skal alltid vurderes om det er strafferettslige forhold som vil gi avslag, fordi det står i lovverket at mennesker som begår kriminelle handlinger eller krigsforbrytelser, skal utvises og ikke gis opphold. Framstillinger av den typen vi fikk i Aftenposten i dag, blir feil, for de forteller ikke hele historien om hvordan vårt lovverk virker.

Kristelig Folkeparti er opptatt av en rettferdig og ryddig asylpolitikk som også har tillit i befolkningen. Derfor er det veldig viktig at statsråden tar fatt i dette og presiserer både overfor utlendingsforvaltningen og befolkningen at mennesker som er skyldige i overgrep mot personer – i Norge eller før de kom hit – ikke får opphold.

Så er sånn at Norge ikke sender mennesker tilbake der de risikerer å bli torturert eller få dødsstraff. Men igjen må man kunne klare å ha begge disse tankene i hodet på én gang. Kristelig Folkeparti vil i likhet med Høyre oppfordre Regjeringen til å gå gjennom regelverket, sånn at

det ikke er tvil om at de blir straffeforfulgt, de som man har mistanke om skal straffeforfølges. Vi må ha et system som sikrer at politiet får de nødvendige opplysninger, slik at statsadvokaten har en sjanse til å ta disse sakene.

Når det gjelder UDI og UNE, kjenner jo ikke Stortinget hele innholdet i sakene som er framstilt i Aftenposten i dag, og det er vanskelig å stå på Stortingets talerstol og ha meninger om UNEs vurderinger. Igjen er det viktig at vi har tillit til at forvaltningen gjør jobben sin, og det synes nødvendig i denne situasjonen at statsråden bruker den muligheten han har til politisk styring, til oppstramming i regelverket og i styringsnotatene til både UDI og UNE.

Det blir feil når en sitter igjen med et inntrykk av at vi fordi vi er et land som går foran i kampen for menneskerettigheter, et land som går foran i kampen mot dødsstraff, skal bli en nødhavn. Det er ikke slik en skal forstå regelverket, og det blir nødvendig nå å stramme opp og få en gjennomgang, slik at en sikrer at alle som skal straffeforfølges, blir det, og at ingen får automatisk opphold i Norge.

Presidenten: Da får statsråd Dag Terje Andersen anledning til en kort oppsummeringskommentar. – Unnskyld, Trine Skei Grande, presidenten glemte seg. Beklager meget! Det skyldes nok at presidenten ønsket å gå tilbake til høringen i sin komite, som han ser på skjermen.

Trine Skei Grande (V) [12:16:35]: Beklager utsettelsen, president, men jeg har veldig lyst til på vegne av Venstre å si noe i denne saken.

Jeg synes ikke det er riktig på grunn av en avisartikkel å dømme verken et system eller et regelverk som ubrukelig. Men det som bekymrer meg veldig sterkt, på samme måte som det bekymrer Bent Høie og Per Sandberg, er at det inntrykket som er blitt gitt i dag, er med på å undergrave tilliten til asylinstituttet hos folk flest. Asylinstituttet er en meget skjør og viktig menneskerettighet i vårt rettssystem. Derfor er det viktig at vi politikere hegner om asylinstituttet.

Men jeg mener det er to aspekter her. Det ene aspektet, som kan virke litt underlig ut fra dagens saksframstilling, er at det etter min mening er klinkende klart ut fra alle konvensjoner at krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten, gir ingen grunn til opphold, ingen grunn til asyl. Det mener jeg er en klinkende klar forutsetning i alt regelverk vi har. Det forutsetter jeg at Regjeringa også håndhever.

Men det aspektet der jeg syns Regjeringa lener seg veldig godt tilbake, er at hvis det er slik at vi får forbrytere inn i dette landet som har gjort forbrytelser mot menneskeheten, har også vi et internasjonalt rettsansvar for å stille dem til ansvar for sine handlinger. Det har vært vanskelig i mange områder. Vi har prøvd på eks-Jugoslavia-området virkelig å løfte et rettsoppgjør på det området. Det at vi har fått et regimeskifte i USA, gjør at vi kan slå en mye sterkere ring om den internasjonale rettsordenen, i og med at man har lagt ned Guantanamo, sagt at man skal ha ordentlige rettsaker, og at man ikke skal bruke militærdomstol på dette området. Jeg hadde forventet at en regjering som

ser at man får flyktninger med et rulleblad som det det kan se ut som om de har ut fra dagens medieoppslag, hadde tatt et initiativ til også å løfte dette i forhold til internasjonale rettsdomstoler. Når det gjelder Afghanistan – overgrepene i Afghanistan og i det området – kunne de hatt veldig godt av å få sine forbrytere opp også for en internasjonal domstol. Det kunne Norge ha vært med og bidratt til, hvis det er slik at Norge har slike forbrytere blant sine asylsøkere. Jeg hadde forventet at Regjeringa hadde løftet det også internasjonalt, at man ønsket å utøve rettferdighet på dette området.

I tillegg syns jeg det er veldig viktig å gjennomgå hele asylinstituttet vårt hvis det er slik at man kan legge fram en forbrytermerittliste som dette og tro at det skal gi adgang til asyl. Venstre vil være med og hegne om asylinstituttet, vi vil også være med og si at vi ikke sender folk tilbake til dødsstraff. Men det er faktisk slik at vi har norske soldater som ofrer livene sine, og som kjemper for å få et regime på plass i Afghanistan. Det forutsetter også en internasjonal rettsorden knyttet til de forbryterne som har forbrutt seg mot det afghanske folket, og det syns jeg at Norge kan bidra til også herfra, hvis vi ser at vi har forbrytere fra landets midte som kommer inn til vårt land.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:20:18]: Jeg er glad for at flere har understreket viktigheten av den problematikken som her diskuteres, opp mot det å ivareta intensjonen i asylinstituttet. Det var også en viktig balanse i forhold til de innstrammingsiltak for ankomster som Regjeringa la fram i fjor høst, og nå innfører etter hvert som høringer og nødvendige prosesser er på plass, nettopp å forsvare asylinstituttet og ikke uthule det. Så det er jeg veldig glad for, og kan bekrefte det Trine Skei Grande etterlyser, at selvfølgelig er det slik at folk som er krigsforbrytere, som jeg sa i mitt innlegg, er ekskludert fra å få asyl i Norge.

Så vil jeg understreke overfor representanten Høie, som sa noe å la at ikke statsråden tok det alvorlig: Det jeg prøvde å få fram i mitt innlegg, er at jeg tar det så alvorlig at jeg har lyst til å gå noe grundigere inn i det enn å konkludere på grunnlag av de oppslag som står i en avis i dag, spesielt ut fra noe av den informasjonen jeg har fått ved å ta det alvorlig og sjekke hva som skjer, og – det må jeg få lov til å si – det begynte vi selvfølgelig med før vi fikk beskjed om at jeg skulle hit på kort varsel. Jeg er interessert i sånne saker, og de undersøkelser som vi så langt har gjort, viser nettopp at på noen områder er historien litt annerledes. Det er den ofte i flyktningsspørsmål som er omtalt i media. Jeg mener at nettopp det er å ta det alvorlig – ikke bare å basere seg på oppslag, men å gå grundig inn i det, slik som jeg sa i mitt første innlegg. Måten det gjøres på, er jo ofte at vi ber UDI om en redegjørelse for praksis, en praksisredegjørelse, og så får det være på bakgrunn av den og fakta bak den historien som er grunnlaget for at vi står her nå, at vi finner ut hvilke grep vi i så fall skal gjøre videre, nettopp for å ivareta den balansen som Skei Grande, Bent Høie og andre har vært inne på. Så alvorlig tar vi det, det kan jeg forsikre representanten Høie om.

Jeg vil også si meg enig med representanten Høie i for-

hold til hans problematisering knyttet til at det av og til skjer vedtak i UDI som blir omgjort i UNE. Det skal det gjøre, fordi UNE er et rettsliknende organ som skal kvalitetssikre retten til beskyttelse eller opphold på humanitært grunnlag, men samtidig i en balanse slik at ikke UNE blir et organ som utformer egen politikk som alternativ til den nasjonale politikken. Det er den balansen som er viktig å ivareta, og jeg er enig med representanten Høie i at når UNE nå har fungert som organ i ganske mange år, er det grunn til å se på om praksisen og erfaringene er i tråd med intensjonen slik den var. Jeg minner om at det ikke er

lenge siden vi også brukte de virkemidlene vi har i forhold til UNE, nettopp med henblikk på det som representanten Sandberg var inne på, omskjæring og Somalia.

Vi har noen muligheter, men det kan være grunn til å diskutere i fellesskap om de mulighetene er gode nok, på bakgrunn av å ha gått enda grundigere inn i saken enn det vi har hatt tid til fram til nå.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves?– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.24.
